

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

«Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) 2014-2020»

**Υλοποίηση του Σχεδίου Αξιολόγησης
του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΘΑΛΑΣΣΑ» 2014-2020
Αρ.Διαγωνισμού: 28/2018**

6^ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Αξιολόγηση CLLD

advice
management consultants

Λευκωσία, Ιούλιος 2020

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
Α΄ Μέρος: Επισκόπηση.....	4
Η στρατηγική LEADER.....	4
Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD).....	5
Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης και η/μέσω προσέγγιση CLLD.....	8
Η Προσέγγιση CLLD στο ΕΠ Θάλασσα 2014-2020.....	10
Πορεία υλοποίησης ΠΕ 4 Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής	13
Εφαρμογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης αλιείας-Δεδομένα υλοποίησης και Σχεδιασμού.....	18
ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΑΝΕΛΕΜ)	18
ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ –ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΑΝΕΤΕΛ)	22
ΤΟΔΑ ΠΑΦΟΥ (ΑΝΕΤΠΑ).....	25
Β΄ Μέρος: Αξιολογητικά Ερωτήματα	28
1. Έχουν εμπλακεί στον σχεδιασμό των τοπικών στρατηγικών οι πιο σχετικοί οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, ιδιαίτερα οι αλιείς και ποιος ήταν ο βαθμός ενεργούς συμμετοχής τους;	28
2. Πόσο αποτελεσματική είναι η Δομή Διαχείρισης και οι διοικητικές διαδικασίες και πού εντοπίζονται προβλήματα;.....	35
3. Εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά ενέργειες για την προώθηση των Οριζόντιων Πολιτικών που περιλαμβάνονται στις τοπικές στρατηγικές.....	38
4. Πόσο αποτελεσματική είναι η Στρατηγική για τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας των ΤΟΔΑ στην πληροφόρηση, εμπύχωση και υποστήριξη των ομάδων στόχου στα διάφορα στάδια προετοιμασίας και εφαρμογής των τοπικών στρατηγικών;....	42
ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ –ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΑΝΕΤΕΛ)	42
ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΑΝΕΛΕΜ)	43
ΤΟΔΑ ΠΑΦΟΥ (ΑΝΕΤΠΑ).....	44
5. Σε ποιο βαθμό η υλοποίηση των τοπικών στρατηγικών συνέβαλε στην επίτευξη του Ειδικού Στόχου 4.1	45
6. Οι δράσεις των τοπικών στρατηγικών υλοποιήθηκαν κατά τρόπο οικονομικά αποδοτικό;.....	47
7. Συμπεράσματα	48

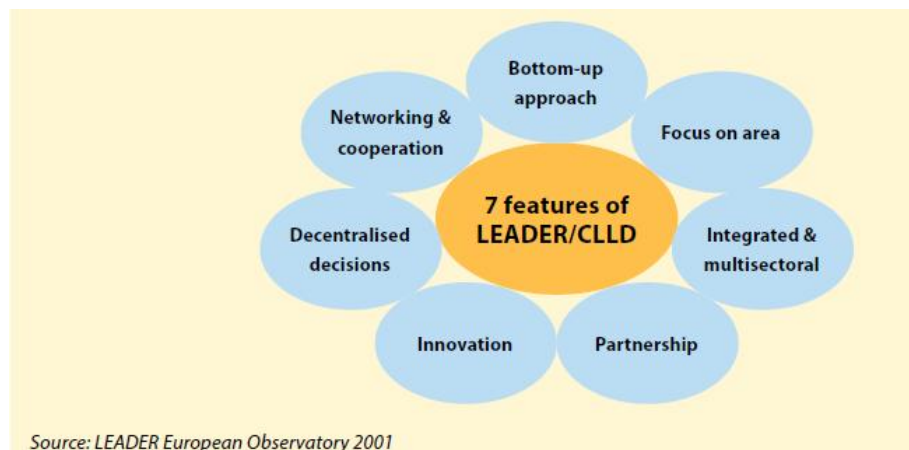
Εισαγωγή

Οι αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια υλοποίησης των Προγραμμάτων, αποτελούν μια διαδικασία μέσω της οποίας αναλύονται τα δεδομένα της υλοποίησης, γίνονται προβλέψεις για τη μελλοντική τους εξέλιξη, εντοπίζονται τα σημεία του προγραμματισμού που ενδεχομένως να χρειάζονται επανακαθορισμό και διατυπώνονται συμπεράσματα και προτάσεις για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προκειμένου να εξασφαλισθεί η επίτευξη των στόχων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Η εφαρμογή της Προτεραιότητας της Ένωσης 4 (ΠΕ4) του ΕΤΘΑ, έννοια καινοφανής για τον τομέα της αλιείας καθυστέρησε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και ειδικά στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ειδική μελέτη εφαρμογής που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής επεσήμανε αδυναμίες στο σύστημα παρακολούθησης των ΤΟΔΑ γεγονός που δημιουργούσε κενά στην αξιοπιστία και ευρωστία της παρεχόμενης πληροφόρησης. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται η ανάγκη ξεχωριστής αξιολόγησης για την Προτεραιότητα 4, που θα περιλαμβάνει τόσο τις διαδικασίες που ακολουθούνται όσο και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των παρεμβάσεων των τοπικών στρατηγικών.

Η αξιολόγηση είναι υποχρεωτική διαδικασία στα πλαίσια του CLLD και θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική καθώς:

- Ελέγχει εάν οι στόχοι των Τοπικών Στρατηγικών εξακολουθούν να είναι σχετικοί
- Εξετάζει εάν η ΤΟΔΑ έχει επιτύχει τους αρχικούς σκοπούς και στόχους της
- Βοηθάει να βελτιωθούν οι δραστηριότητες και οι διαδικασίες των ΤΟΔΑ
- Συμβάλλει στην απόκτηση γνώσεων

Η παρούσα Έκθεση αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται μια επισκόπηση της προσέγγισης CLLD και παρουσιάζονται τα δεδομένα υλοποίησης της ΠΕ4 και των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Το δεύτερο μέρος αποτελούν τα αξιολογητικά ερωτήματα και ευρήματα σχετικά με τις διαδικασίες, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την επικοινωνία.

Η αξιολόγηση έχει εκπονηθεί από την Advice Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α. Ε. και οι απόψεις και τα συμπεράσματα που καταγράφονται στην έκθεση δεν αντικατοπτρίζουν κατά ανάγκη τις απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής (Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών).

Α' Μέρος: Επισκόπηση

Η στρατηγική LEADER

Η "Διασύνδεση των Δράσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (Liaison Entre Actions de Developpement Rural / LEADER" είναι μία δοκιμασμένη προσέγγιση, που διαθέτει υψηλό βαθμό αποδοχής σε όλη την Ευρώπη. Ξεκίνησε να υλοποιείται το 1991, με στόχο την προώθηση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Από το 2007 αποτελεί επίσης εργαλείο για την υλοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης των αλιευτικών κοινοτήτων.

Πρόκειται για μία μέθοδο δραστηριοποίησης για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, που βασίζεται στην αξιοποίηση των πρωτοβουλιών και δεξιοτήτων των τοπικών κοινοτήτων, χωρίς αυτή να αποτελεί μία παγιωμένη σειρά μέτρων για εφαρμογή.

Η πρωτοβουλία LEADER είχε σκοπό να ενθαρρύνει τις αγροτικές περιοχές να διερευνήσουν νέους τρόπους ώστε να καταστούν ή να παραμείνουν ανταγωνιστικές, να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματά τους και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, όπως η γήρανση του πληθυσμού, το χαμηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών ή η έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης και να παράγουν αγαθά που δημιουργούν τη μέγιστη προστιθέμενη αξία στην περιοχή τους.

Οι δράσεις LEADER μπορούν να κινητοποιήσουν πόρους για την υποστήριξη προπαρασκευαστικών υπηρεσιών (διαγνωστικές μελέτες, μελέτες σκοπιμότητας κλπ.) ώστε τα αντίστοιχα έργα να αποκτήσουν ωριμότητα και πρόσβαση χρηματοδότησης σε ευρύτερα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα.

Παρέχουν επίσης στήριξη και σε άλλους τομείς που συχνά δεν ενισχύονται επαρκώς από άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως είναι:

- η προστασία και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος,
- η αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής,
- η αποκατάσταση κτηρίων αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς,
- η βελτίωση της διασύνδεσης παραγωγών-καταναλωτών,
- η αναζωογόνηση παραδοσιακών κλάδων δραστηριότητας που έχουν παρακμάσει, σε διασύνδεση με εναλλακτικές μορφές τουρισμού (π.χ αγροτουρισμός), τον πολιτισμό και το περιβάλλον,
- η ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας κλπ.

Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD)

Η Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (Community-Led Local Development / CLLD) είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο / τύπου LEADER, που αξιοποιείται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και λειτουργεί συμπληρωματικά προς τη λοιπή αναπτυξιακή υποστήριξη.

Η CLLD κινητοποιεί και αξιοποιεί το δυναμικό των τοπικών κοινοτήτων και οργανώσεων προκειμένου να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" για έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη, καλλιεργώντας την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και επιτυγχάνοντας επιμέρους στόχους πολιτικής.

Η χρήση της προσέγγισης CLLD ως διευρυμένου αναπτυξιακού εργαλείου έχει τους εξής κύριους στόχους:

- να ενθαρρύνει τις τοπικές κοινότητες να αναπτύξουν ολοκληρωμένες στρατηγικές από τη βάση («από κάτω προς τα επάνω»), ώστε οι τοπικοί φορείς να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και να ανταποκρίνονται σε περιστάσεις που απαιτούν δομικές αλλαγές,
- να ενισχύσει τη συλλογικότητα και να τονώσει την καινοτομία και την ικανότητα δράσης για μακροχρόνιες αλλαγές, με την ανακάλυψη και την ανάπτυξη των ανεκμετάλλεωτων δυνατοτήτων στο εσωτερικό των κοινοτήτων για την παραγωγή νέων ιδεών και την ανάληψη πρωτοβουλιών,
- να αναπτύξει την αποτελεσματικότητα των πολιτικών και το αίσθημα κοινωνικής ιδιοκτησίας μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής εντός των κοινοτήτων,
- να υποβοηθήσει στην άρση διαφόρων ορίων και εμποδίων μέσω της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, όπως μεταξύ δημόσιων και περιφερειακών διοικήσεων - τοπικών υπηρεσιών - δήμων ή μεταξύ δημόσιων φορέων - ιδιωτικών οργανισμών-οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών

Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της προσέγγισης CLLD είναι τα παρακάτω:

- Ο σχεδιασμός των στρατηγικών και η επιλογή των έργων γίνεται από τους τοπικούς φορείς. Με τον τρόπο αυτό οι παθητικοί δικαιούχοι μιας σχεδιασμένης πολιτικής γίνονται πλέον ενεργοί εταίροι και μοχλοί της ανάπτυξης.
- Η συμμετοχή στην αναπτυξιακή πολιτική, καλλιεργεί αίσθημα τοπικής ταυτότητας και αίσθηση ευθύνης για τις δράσεις που υλοποιούνται και οικοδομεί την εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτών, των ιδιωτικών επιχειρήσεων, των δημοσίων φορέων και των τομεακών ομάδων συμφερόντων.
- Οι στρατηγικές CLLD μπορούν να ανταποκριθούν στην πολυμορφία και την πολυπλοκότητα.
- Οι στρατηγικές CLLD είναι περισσότερο ευέλικτες από άλλες προσεγγίσεις
- Το πεδίο εφαρμογής της προσέγγισης CLLD έχει διευρυνθεί προκειμένου να καταστεί δυνατή η εστίαση των τοπικών στρατηγικών σε προκλήσεις όπως η

κοινωνική ένταξη, η κλιματική αλλαγή, ο διαχωριστής των μειονεκτικών ομάδων, η ανεργία των νέων, η διασύνδεση μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών κλπ.

- Η συμμετοχή στην προσέγγιση CLLD παρέχει την πρόσβαση σε ένα διευρυμένο ευρωπαϊκό δίκτυο που διαθέτει ένα σύνολο εμπειριών και τεχνογνωσίας, το οποίο αποτελεί σπουδαίο βοήθημα για τις νέες συμπράξεις.
- Η προσέγγιση CLLD είναι ένα ελκυστικό από οικονομική άποψη μέσο για την υλοποίηση της τοπικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι οι τοπικές συμπράξεις δεν διαλύονται κατά τη λήξη της περιόδου χρηματοδότησης, αλλά αναλαμβάνουν μία μακροχρόνια δέσμευση που υπερβαίνει τη συγκεκριμένη περίοδο, ώστε οι περιοχές να ανταποκρίνονται επιτυχώς στις μεταβαλλόμενες εξωτερικές συνθήκες.

Παρά τις διαφορές μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., στην πλειονότητα των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που έχουν επέλθει με τη μείωση της ανταγωνιστικότητας και με συνέπειες τη μείωση του επιπέδου διαβίωσης και την αυξανόμενη ανισότητα και κοινωνική πόλωση.

Οι σχεδιαζόμενες στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης καλούνται να ανταποκριθούν στις νέες κοινωνικές ανάγκες, αναπτύσσοντας δημιουργικούς τρόπους αντιμετώπισης κρίσιμων ζητημάτων, όπως:

- η αύξηση της ανεργίας,
- η επιβράδυνση της ανάπτυξης, η μείωση της εγχώριας κατανάλωσης, και η ένταση της ύφεσης κυρίως σε περιοχές που οι οικονομίες τους εξαρτώνται από παραδοσιακούς κλάδους,
- η έλλειψη ιδιωτικής χρηματοδότησης,
- οι περικοπές στις δημόσιες επενδύσεις και οι μειωμένες δημόσιες δαπάνες,
- η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Η μεθοδολογία που αφορά την προσέγγιση CLLD για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ):

- Επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές παρέμβασης,
- Αναπτύσσεται με πρωτοβουλία κοινοτήτων, από Ομάδες Τοπικής Δράσης, στην περίπτωση της αλιείας Τοπικές Ομάδες Δράσεις Αλιείας (ΤΟΔΑ)
- Υλοποιείται μέσω ολοκληρωμένων και πολυτομεακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης ανά περιοχή, σχεδιασμένων να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές ανάγκες και δυναμική,
- Περιλαμβάνει καινοτόμα χαρακτηριστικά, δικτύωση και συνεργασία,
- Αξιοποιεί τις διασυνδέσεις μεταξύ τομέων και φορέων με τρόπους που έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα ενισχύοντας εκείνα των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων.

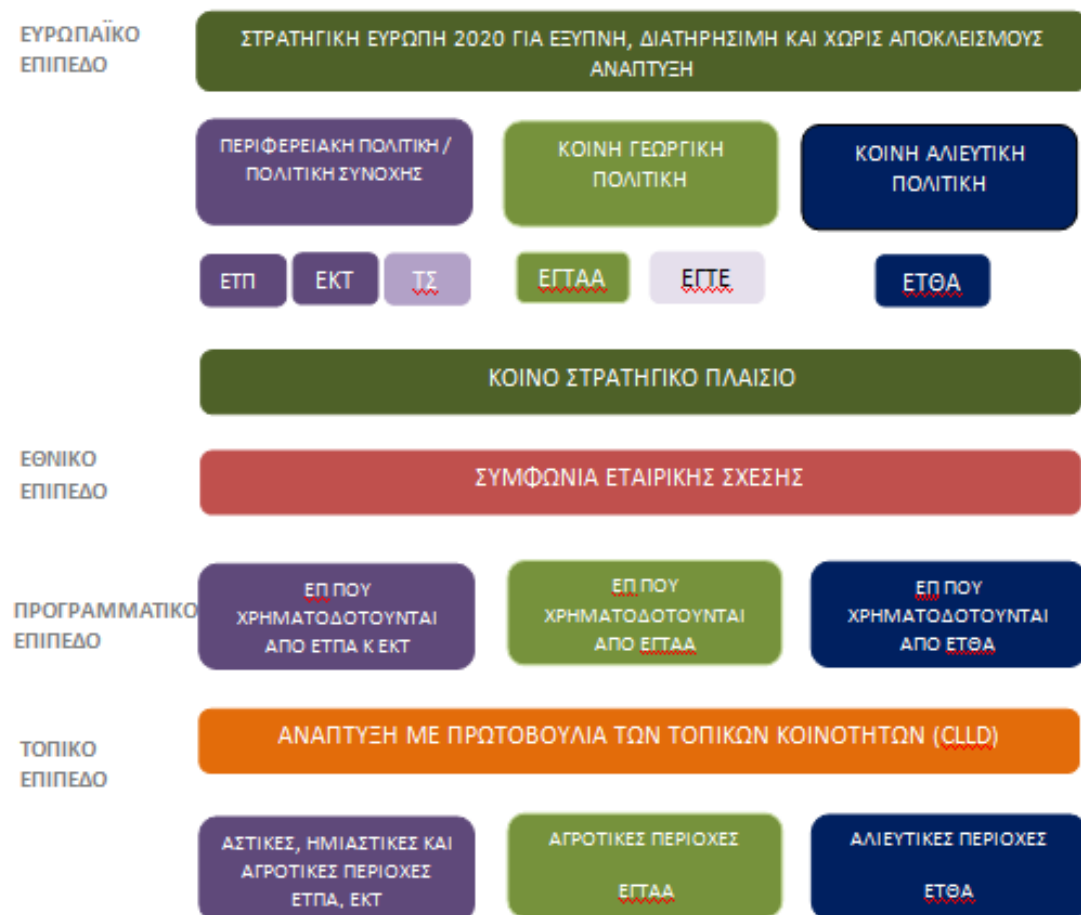
Αυτή η ενιαία μεθοδολογία επιτρέπει την ολοκληρωμένη χρήση των ταμείων για την υλοποίηση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Η συνδιαστική χρήση των ταμείων καθιστά τη συγκεκριμένη μεθοδολογία ιδανική για την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ αστικών, αγροτικών και αλιευτικών περιοχών.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), Τοπικές Ομάδες Δράσεις Αλιείας (ΤΟΔΑ) στην περίπτωση της αλιείας, απαρτίζονται από εκπροσώπους των τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων (παραγωγικούς, περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς φορείς κλπ.), όπως: επιχειρηματίες και οι ενώσεις τους, τοπικές αρχές, συνοικιακές ή τοπικές ενώσεις, ομάδες πολιτών, κοινοτικές και εθελοντικές οργανώσεις κλπ.

Οι στρατηγικές ανάπτυξής οι οποίες πρέπει να είναι συνεκτικές και συμβατές με τους στόχους των ταμείων μέσω των οποίων υποστηρίζονται.

Οι περιοχές και οι πληθυσμοί που καλύπτονται από τη στρατηγική ανάπτυξης, καθορίζονται από την ΟΤΔ και πρέπει να στοχεύουν σε περιοχές με πληθυσμό από 10.000 έως 150.000 κάτοικους. Οι περιοχές πρέπει επίσης να αποτελούνται από Δημοτικά Διαμερίσματα με πληθυσμό μικρότερο από 15.000 κατοίκους, με εξαίρεση τα μικρά νησιά.

Εικόνα 1: CLLD 2014-2020

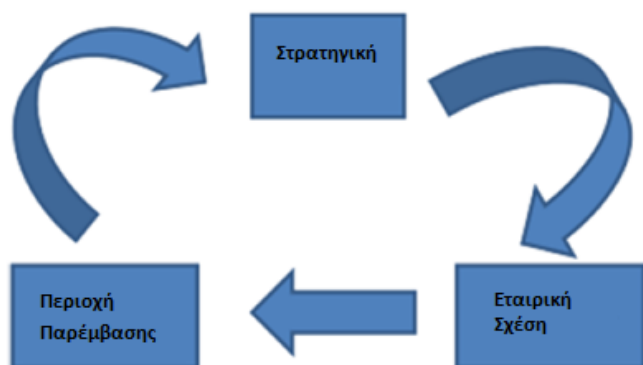
Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης και η/μέσω προσέγγιση CLLD

Το LEADER, στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD), είναι μια ολοκληρωμένη διαδικασία ανάπτυξης που έχει σχεδιαστεί για να εμπλέκει, να ενεργοποιεί, να παρέχει πόρους και να ενδυναμώνει τις τοπικές κοινότητες με σκοπό την τοπική τους ανάπτυξη.

Μέσω του LEADER Αλιείας προβλέπεται η χρηματοδότηση έργων στον τομέα της αλιείας, με έμφαση στη στήριξη της μικρής παράκτιας αλιείας, στην ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών καθώς και στην ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού με την πρωτοβουλία τόσο των τοπικών κοινοτήτων όσο και των κατοίκων τους. Στο πρόγραμμα έχουν επίσης ενσωματωθεί τα μέτρα για τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, τη συλλογή δεδομένων και την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική. Επιπρόσθετα, μεγάλη σημασία δίνεται στα μέτρα που αφορούν το θαλάσσιο περιβάλλον.

Υπάρχουν τρία κοινά και αλληλοσυνδεόμενα στοιχεία που θεωρούνται θεμελιώδη στην προσέγγιση CLLD: η περιοχή παρέμβασης, η εταιρική σχέση και η ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης. Η «τριάδα» της τοπικής ανάπτυξης παρουσιάζεται στην Εικόνα 1:

Εικόνα 2 Στοιχεία CLLD

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ)¹: «Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, εκτελείται μέσω ολοκληρωμένων και πολυτομεακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης βάσει περιοχών».

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 (19) του ίδιου Κανονισμού, η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία κοινοτήτων, ορίζεται ένα συνεκτικό σύνολο πράξεων για την ικανοποίηση τοπικών στόχων και αναγκών, το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η οποία σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από μια ομάδα τοπικής δράσης. Οι Στρατηγικές αυτές θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές ανάγκες και δυνατότητες και να προσαρμόζονται σε αυτές.

¹ Common Provisions Regulation (EC) 1303/2013 Article 32 (2) 9c http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2013.347.01.0320.01.ENG

Η προσέγγιση LEADER και η ανάπτυξη αποτελεσματικών Στρατηγικών σε αυτό το πλαίσιο απαιτεί τη χρήση ορισμένων κοινών στοιχείων, συγκεκριμένα:

- μια συμμετοχική διαδικασία προετοιμασίας της Στρατηγικής
- συμμετοχή μιας κατάλληλα δομημένης εταιρικής σχέσης
- ενεργή συμμετοχή από την κοινότητα
- η οποία τεκμηριώνεται και αποδεικνύεται στη στρατηγική και στο περιεχόμενό της.

Το περιεχόμενο τους καλύπτει (άρθρο 33, ΚΚΔ):

- τον ορισμό της περιοχής και του πληθυσμού που καλύπτονται από τη στρατηγική
- ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (SWOT)
- περιγραφή της στρατηγικής και των στόχων της, περιγραφή των ολοκληρωμένων και καινοτόμων χαρακτηριστικών της στρατηγικής και ιεράρχηση στόχων, περιλαμβανομένων μετρήσιμων ποσοτικών στόχων για τις εκροές ή τα αποτελέσματα. Σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα οι στόχοι μπορεί να εκφράζονται με ποσοτικούς ή ποιοτικούς όρους. Η στρατηγική είναι συνεπής με τα σχετικά προγράμματα όλων των οικείων εμπλεκόμενων ΕΔΕΤ
- περιγραφή της διαδικασίας συμμετοχής των κοινοτήτων στην ανάπτυξη της στρατηγικής
- σχέδιο δράσης που εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις
- περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της στρατηγικής που αποδεικνύει την ικανότητα της ομάδας τοπικής δράσης να υλοποιήσει τη στρατηγική και περιγραφή των ειδικών ρυθμίσεων για την αξιολόγηση
- το σχέδιο χρηματοδότησης της στρατηγικής, που περιλαμβάνει την προγραμματισμένη χορήγηση του καθενός από τα οικεία ΕΔΕΤ.

Στις Οδηγίες που αφορούν το σχεδιασμό και την υλοποίηση (*LEADER Local Development Strategies (LDS), Guidance on design and implementation, ENRD 2016*) δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις συμμετοχικές διαδικασίες. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να ακολουθεί μια «από κάτω προς τα πάνω» διαδικασία και να περιλαμβάνει την ενεργή συμμετοχή αντιπροσώπων της τοπικής κοινότητας. Είναι σημαντικό να εμπλακεί η κοινότητα στην ανάπτυξη των Στρατηγικών αλλά και να παρουσιάζεται πώς και πόσο αποτελεσματικά έχει γίνει.

Το LEADER είναι μια σχετικά μικρή παρέμβαση και ως εκ τούτου είναι πιο αποτελεσματική εάν χρησιμοποιηθεί προσεκτικά για να επιτευχθεί «καλύτερη εφαρμογή» και να αποφευχθεί η επικάλυψη ή η αλληλεπικάλυψη με άλλες πρωτοβουλίες. Η προσεκτική εξέταση και ο προγραμματισμός του τρόπου με τον οποίο η ΤΟΔΑ μπορεί να προσθέσει αξία τόσο στις τοπικές όσο και στις ευρύτερες πρωτοβουλίες θα ενισχύσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα και την προστιθέμενη αξία των Στρατηγικών και του έργου των ΤΟΔΑ στην τοπική κοινότητα.

Η Προσέγγιση CLLD στο ΕΠ Θάλασσα 2014-2020

Η υλοποίηση της προσέγγισης «CLLD: Community-led local development» (ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) αναμένεται να συμβάλει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και στην εφαρμογή της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Συγκεκριμένα, η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη της Προτεραιότητας της Ένωσης 4 του ΕΤΘΑ «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» και του Θεματικού Στόχου 8 του ΚΣΠ «Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας».

Οι κύριες προκλήσεις που θα αντιμετωπισθούν μέσω της προσέγγισης CLLD συσχετίζονται άμεσα με τη νέα Κοινή Αλιευτική Πολιτική και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων ενίσχυσης που παρέχει το ΕΤΘΑ σε περιοχές της Κύπρου με έντονη δραστηριότητα στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Για τις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας κύριες προκλήσεις αποτελούν η δημιουργία νέων μορφών εισοδήματος και νέων θέσεων απασχόλησης και η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας τους ως τουριστικούς προορισμούς, η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων για την ανάπτυξη βιώσιμων υδατοκαλλιεργειών και η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών. Η περαιτέρω εξειδίκευση των τοπικών στρατηγικών ανά περιοχή εφαρμογής θα αναδείξει ενδεχομένως τις εξειδικευμένες ανάγκες κάθε μίας από αυτές όσον αφορά τη λήψη μέτρων που σχετίζονται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την αποφυγή των συνεπειών της και την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ιδιαίτερα ηλιακής) και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στις περιοχές αυτές.

Η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας προϋποθέτει χωρική προσέγγιση μέσα από την οποία θα προσδιοριστούν οι δυνατότητες και οι περιορισμοί ανάπτυξής τους. Με τον τρόπο αυτό θα καθοριστούν οι στόχοι και ακολούθως τα Μέτρα και οι Δράσεις, που θα ενταχθούν στις Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης των «Τοπικών Ομάδων Δράσης Αλιείας» (ΤΟΔΑ). Η εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και η συγκρότηση ΤΟΔΑ, βασιζόμενη και στην εμπειρία από την εφαρμογή του Άξονα Προτεραιότητας 4 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (ΕΠΑΛ) 2007-2013, θα δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ενώ παράλληλα θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αναδιάρθρωση της οικονομίας, στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, στη συνεργασία και στην καινοτομία.

Στα πλαίσια της προσέγγισης «CLLD» μέσω του ΕΤΘΑ θα υλοποιούνται τα Μέτρα που αφορούν:

- β) Υλοποίηση έργων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
- γ) Προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της τοπικής ομάδας δράσης
- δ) Λειτουργικά έξοδα και συντονισμός της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης

Η προσέγγιση «CLLD» εφαρμόζεται στις αγροτικές και στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας της Κύπρου με χρηματοδότηση αντίστοιχα από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Ως εκ τούτου, θα δοθεί δυνατότητα στις ΤΟΔΑ να εφαρμόζουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης χρηματοδοτούμενες από το ΕΓΤΑΑ και από το ΕΤΘΑ. Με αυτόν τον τρόπο, αναμένεται να επιτευχθεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση σε περιοχές όπου οι τομείς της γεωργίας και της αλιείας συνυπάρχουν και παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή των κατοίκων. Στην περίπτωση που μια ΤΟΔΑ αποφασίσει να συμπεριλάβει στη στρατηγική της δράσεις και από τα δύο Ταμεία, τότε θα πρέπει να καθορίζονται ποιες από τις δράσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ και ποιες μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΘΑ.

Λόγω της ανάγκης για επίσπευση της διαδικασίας έγκρισης των ΤΟΔΑ με στόχο την όσο το δυνατόν πιο έγκαιρη έναρξη υλοποίησης των στρατηγικών, η προπαρασκευαστική υποστήριξη χρηματοδοτήθηκε, μέσω του μέτρου της τεχνικής υποστήριξης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, δεδομένου ότι η ΤΟΔΑ έχει συμπεριλάβει στη στρατηγική της δράσεις και από τα δύο Ταμεία.

Στις 30 Ιουνίου 2016 έγινε η προκήρυξη της πρόκλησης για υποβολή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από τις Τοπικές Ομάδες Δράσης Αλιείας (ΤΟΔΑ) με προϋπολογισμό €7,0 εκ. και καταληκτική ημερομηνία στις 6 Σεπτεμβρίου 2016.

Σύμφωνα με το κείμενο της πρώτης Πρόσκλησης:

Η Προτεραιότητα της Ένωσης 4 συμβάλει στην υλοποίηση του Ειδικού Στόχου 1 «Πρώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και παροχή στήριξης της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας».

Η εφαρμογή της Προτεραιότητας της Ένωσης 4 θα εστιάσει στους ακόλουθους στόχους:

- προσφορά προστιθέμενης αξίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, προσέλκυση νέων και πρώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας
- στήριξη της διαφοροποίησης εντός ή εκτός των εμπορικών αλιευτικών δραστηριοτήτων, δια βίου μάθηση και δημιουργία θέσεων εργασίας σε περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- βελτίωση και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής
- προώθηση της κοινωνικής ευημερίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς στους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της θάλασσας
- ενίσχυση του ρόλου των αλιευτικών κοινοτήτων στην τοπική ανάπτυξη και τη διαχείριση των τοπικών αλιευτικών πόρων και των θαλάσσιων δραστηριοτήτων

Σκοπός της προκήρυξης ήταν η επιλογή των ΤΟΔΑ, της περιοχής παρέμβασης τους και της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης που θα εφαρμόσουν. Μέσω της πρόσκλησης υποβλήθηκαν 3 στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης από τις αντίστοιχες ΤΟΔΑ, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 25 Οκτωβρίου 2016 και οι Συμφωνίες μεταξύ της ΔΑ και των ΤΟΔΑ υπογράφηκαν στις 11 Νοεμβρίου 2016. Οι ΤΟΔΑ είναι οι ακόλουθες:

- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας - Αμμοχώστου», με προϋπολογισμό €2.362.200
- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Λεμεσού», με προϋπολογισμό €2.311.500
- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Πάφου - Αφροδίτη», με προϋπολογισμό €2.326.300

Μετά από αναθεώρηση, ο προϋπολογισμός των ΤΟΔΑ διαμορφώθηκε ως εξής:

- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας - Αμμοχώστου», με προϋπολογισμό € 2.222.200
- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Λεμεσού», με προϋπολογισμό € 2.171.500
- «Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Πάφου - Αφροδίτη», με προϋπολογισμό €2.186.300

Και οι τρεις ΤΟΔΑ αναμένεται υλοποιούν ενέργειες μέσω του Μέτρου 4.3 Εφαρμογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης - Σχέδια που υποστηρίζονται από ΤΟΔΑ (συμπεριλαμβανομένων δαπανών λειτουργίας και συντονισμού) - (άρθρο 63) και του Μέτρου 4.4 Δραστηριότητες συνεργασίας (άρθρο 64).

Πορεία υλοποίησης ΠΕ 4 Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής

Πίνακας 1 ΠΕ 4 Προσκήσεις ανά έτος, Ημ. Αναφοράς 31.05.2020

Δράση	Περιγραφή	2017		2018		2019		2020		ΕΡΓΟ
		ΑΡ	Π/Υ	ΑΡ	Π/Υ	ΑΡ	Π/Υ	ΑΡ	Π/Υ	
4.3.6	Λειτουργικά	1	1.394.550							ΔΣ
4.3.1	Μελέτες	1	201.000			1	79.200			ΔΣ
4.3.4	Καταρτίσεις					1	508.000			ΔΣ
4.4	Διακρατικά					1	330.000			ΔΣ
4.3.4	Πολιτιστικές Εκδηλώσεις					1	65.000			ΔΣ-ΔΗΜΟΙ
4.3.5	Δημόσια Έργα					1	1.050.000			ΔΣ-ΔΗΜΟΙ
4.3.4	Πολιτιστικές Εκδηλώσεις					1	40.000			ΔΣ-ΔΗΜΟΙ
4.3.5	Δημόσια Έργα					1	896.200			ΔΣ-ΔΗΜΟΙ
4.3.2	ΣΧ Μεταποίησης Χονδρικό					1	600.000			ΣΧ
4.3.2	Σχέδιο Ψαροταβέρνες					1	300.000			ΣΧ
4.3.2	Σχέδιο Ψαροταβέρνες					1	150.000			ΣΧ
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης Λιανικό					1	300.000			ΣΧ
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης							1	350.000	ΣΧ
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης					1	80.000			
ΣΥΝΟΛΑ		2	1.595.550			12	4.398.400	1	350.000	

Συνολικά στο Πρόγραμμα μέχρι τις 31.05.2020, έχουν εκδοθεί 15 Προσκλήσεις προϋπολογισμού 6.343.950. Στο σύνολο του π/υ η ενεργοποίηση από την πλευρά των Προσκήσεων ανέρχεται σε 96%. Να σημειωθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις δεν απορροφήθηκε ο προϋπολογισμός των προσκήσεων καθώς αναμενόταν περισσότερη ανταπόκριση όπως φαίνεται από τις υποβολές που πραγματοποιήθηκαν (Πίνακας 2). Ωστόσο, για τα έργα υποδομής προς όφελος των Δήμων και των τοπικών κοινοτήτων που δεσμεύουν μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού, το ποσό των ενταγμένων έργων φαίνεται να ξεπερνάει τον προβλεπόμενο προϋπολογισμό. Στην περίπτωση της Λάρνακας έγινε αίτημα για υπερδέσμευση προϋπολογισμού.

Η πρώτη Πρόσκληση αφορούσε την υποβολή στρατηγικών από τις ΤΟΔΑ, προϋπολογισμού 7εκ. Οι τρεις ΤΟΔΑ προσκλήθηκαν να υποβάλλουν τις Στρατηγικές τους που να ανταποκρίνονται στα Μέτρα 4.3 και 4.4 και σε ένα πλαίσιο ενδεικτικών προτεινόμενων δράσεων, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην Πρόσκληση. Η Πρόσκληση έληξε στις 06-09-2016 και σε εύλογο χρονικό διάστημα εγκρίθηκαν και υπογράφηκαν οι συμφωνίες (στις 11-11-2016).

Το 2017, το ΤΑΘΕ προκήρυξε την Πρόσκληση για τα Λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και συντονισμός της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (άρθρο 63.1 δ) με Δικαιούχους τις 3 ΤΟΔΑ. Η Πρόσκληση αυτή, είχε σκοπό να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία των ΤΟΔΑ και την αποτελεσματική διεκπεραίωση των δράσεων που προβλέπονται στις στρατηγικές των ΤΟΔΑ.

Αναφορικά με την ενεργοποίηση των Προσκήσεων, η εικόνα που παρουσιάζεται είναι ανομοιόμορφη.

Το 2017 ξεκίνησε η ενεργοποίηση των Προσκήσεων με 2 προσκλήσεις που εκδόθηκαν από το ΤΑΘΕ για τις ΤΟΔΑ (24% του συνολικού προϋπολογισμού) και αφορούσαν Λειτουργικά Έξοδα και Μελέτες.

Το 2018, προχώρησε η διεκπεραίωση των Μελετών από τις ΤΟΔΑ και δεν εκδόθηκαν νέες Προσκλήσεις.

Ουσιαστική ενεργοποίηση παρατηρείται το 2019, όπου εκδόθηκαν 19 προσκλήσεις δεσμεύοντας το μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Το 2019 αποτελεί το έτος που εκδίδονται και οι Προσκλήσεις με αρμοδιότητα των ΤΟΔΑ (Σχέδια Χορηγιών και Δημόσια Έργα).

Συνολικά στην ΠΕ 4 «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής», εντάχθηκαν 19 έργα προϋπολογισμού 4.353.179,27 (70% του συνολικού προϋπολογισμού) αλλά η απορρόφηση παρουσιάζει χαμηλό βαθμό (11%) που αποτελεί και το μικρότερο ποσοστό ανάμεσα στις προτεραιότητες του ΕΠ. Η εικόνα αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν στην υλοποίηση των Στρατηγικών των ΤΟΔΑ.

Πίνακας 2 ΠΕ 4 Πορεία υλοποίησης (ανά Δράση/Πρόσκληση/ Τύπο), 31.05.2020_Αρχείο.....

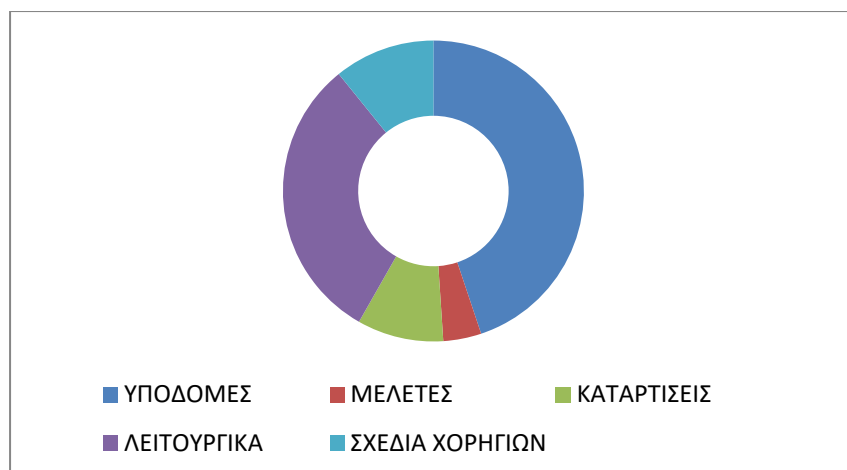
Ενεργοποίηση της ΠΕ4	Πρόσκληση	Περίοδος υποβολής	π/υ Πρόσκλησης	Υποβολή έργων	Ένταξη αρ	Ποσό εντάξεων ανά Πρόσκληση	Δαπάνες	% δαπάνες προς εντάξεις
4.3.6 –ΔΣ	Λειτουργικά ΤΟΔΑ	08/06/2017-08/09/2017	1.394.550	3	3	1.394.550,00 (1.314.840)	523.885,28	
4.3.1- ΔΣ	Μελέτες (1 ^η)	01/11/2017-01/03/2018	201.000	2	2	89.800,00	89.800,00	100%
	Μελέτες (2 ^η)	09/05/2019-09/09/2019	79.200	3	3	84.200,00	-	
	Σύνολο		280.200	5	5	174.000,00	89.800,00	52%
4.3.4 – ΔΣ	Καταρτίσεις	04/02/2019-03/06/2019	508.000	3	3	421.000,00	43.394,00	10%
4.4 - ΔΣ	Διακρατικά	02/09/2019-28/02/2020	330.000	7	-	-	-	
ΕΡΓΑ ΔΣ						30%	10% π/υ – ΠΕ4	
ΠΑΦΟΣ-ΔΣ-ΔΗΜΟΙ	Πολιτιστικές Εκδηλώσεις	25/06/2019-23/12/2019	65.000	0	-	-	-	-
ΠΑΦΟΣ-ΔΣ-ΔΗΜΟΙ	Δημόσια Έργα	18/07/2019-18/01/2020	1.050.000	1	-	1.899.010,00	-	-
ΛΑΡΝ-ΔΣ-ΔΗΜΟΙ	Πολιτιστικές Εκδηλώσεις	02/09/2019-14/12/2019	40.000	1	-	-	-	-
ΛΑΡΝ-ΔΣ-ΔΗΜΟΙ	Δημόσια Έργα	02/09/2019-14/12/2019	896.200	4	-	-	-	-
ΔΣ-ΔΗΜΟΙ						29%		
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης Χονδρικό - ΤΟΔΑ Λεμεσού	11/02/2019-11/07/2019	600.000	1	1	229.757,27	-	-

Ενεργοποίηση της ΠΕ4	Πρόσκληση	Περίοδος υποβολής	π/υ Πρόσκλησης	Υποβολή έργων	Ένταξη αρ	Ποσό εντάξεων ανά Πρόσκληση	Δαπάνες	% δαπάνες προς εντάξεις
4.3.3	Σχέδιο Ψαροταβέρνες - ΤΟΔΑ Λάρνακας	20/05/2019-30/08/2019	300.000	5	4	184.938,00	-	-
4.3.3	Σχέδιο Ψαροταβέρνες - ΤΟΔΑ Πάφου	7/6/2019-7/10/2019	150.000	3	2	49.924,00	-	-
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης Λιανικό - ΤΟΔΑ Λεμεσού	20/6/2019-18/10/2019	300.000	3	-	-	-	-
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης - ΤΟΔΑ Πάφος	24/1/2020-24/3/2020	350.000	4	-	-	-	-
4.3.2	Σχέδιο Μεταποίησης - ΤΟΔΑ Λάρνακα	02/09/2019-02/12/2019	80.000	3	-	-	-	-
Σχέδια Χορηγιών						7,00%		

Πίνακας 3 ΠΕ 4 Πορεία υλοποίησης (Συνολικά και ανά Μέτρο)

Μέτρο	π/υ Μέρου	Προσκλήσεις Αρ	Προσκλήσεις π/υ	Αρ έργων που εντάχθηκαν	Συνολικό ποσό εντάξεων ανά μέτρο	Ενεργοποίηση μέτρου	Δαπάνες	Απορρόφηση
4.3	6.250.000			19	4.353.179,27	70%	657.079,28	11%
4.4	330.000			0	0,00	0%	0	0%
ΠΕ 4	6.580.000	15	6.343.950 (96%)	19	4.353.179,27	70%	657.079,28	11%

Εικόνα 3 Κατανομή προϋπολογισμού ενταγμένων έργων

Το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού που ενεργοποιήθηκε (προϋπολογισμός ενταγμένων έργων προς συνολικό προϋπολογισμό) αφορά το έργο «Ανάπλαση και Ανάδειξη του Ψαροχωρίου στην Κάτω Πάφο» με Δικαιούχο τον Δήμο Πάφου. Οι κατασκευαστικές εργασίες για το έργο αυτό έχουν ξεκινήσει και αναμένεται η ολοκλήρωσή του.²

Επιπλέον, έχουν εγκριθεί άλλα δύο Δημόσια Έργα. Με δικαιούχο το Δήμο Λάρνακας, εγκρίθηκε το έργο που αφορά αποκατάσταση διατηρητέας οικοδομής και τη προσθήκη βοηθητικών χώρων για τη δημιουργία "Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας, Εκπαίδευσης και Προώθησης της Γαλάζιας Ανάπτυξης", προϋπολογισμού € 1.600.000,00. Τα έργα είναι μεγάλου προϋπολογισμού και η ολοκλήρωσή τους θα συμβάλει στην οικονομική απορρόφηση μεγάλου μέρους του διαθέσιμου προϋπολογισμού της ΠΕ4 .

Μέχρι τις 31.05.2020, πληρωμές προς τους Δικαιούχους πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο 3 προσκλήσεων (Λειτουργικά, Καταρτίσεις και Μελέτες).

Η πρώτη Πρόσκληση για διεκπεραίωση Μελετών ολοκληρώθηκε και αφορά δύο έργα:

- Μελέτη για Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης και Προβολής του Αλιευτικού Τουρισμού (€25.000)

- Εκπόνηση 2 Μελετών - Μελέτη για Δημιουργία cluster επιχειρήσεων και επαγγελματιών του αλιευτικού κλάδου και Μελέτη για την εφαρμογή δράσεων Γαλάζιας Ανάπτυξης στην περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος αλιείας Πάφο (€75.000).

² <https://anetpa.com.cy/%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%af%ce%bd%cf%89%cf%83%ce%b7/>

Εφαρμογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης αλιείας-Δεδομένα υλοποίησης και Σχεδιασμού

ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΑΝΕΛΕΜ)

Πίνακας 4 ΑΝΕΛΕΜ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
4.3.1: Προσφορά προστιθέμενης αξίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, προσέλκυση νέων και προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.α)	4.3.1.1 Σχέδιο ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής στο τομέα της Αλιείας	200.000	-	-	-	Αναμένεται Από τις διαβουλεύσεις που πραγματοποίησαν οι λειτουργοί ενημέρωσης της ΑΝΕΛΕΜ για το συγκεκριμένο Σχέδιο, προκύπτει μεγάλο ενδιαφέρον της τάξης περίπου των €600.000
	4.3.1.2 Σχέδιο Χορηγιών καταδυτικού τουρισμού					Δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί- (ίσως μέσα από 4.4.1) οι συγκεκριμένες πιστώσεις της Δράσης μεταφέρθηκαν εξ αρχής στο Σχέδιο Μεταποίησης και Εμπορίας
	4.3.1.3 Σχέδιο για Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης (Χονδρικό) των αλιευτικών προϊόντων	600.000	1η	229.757,27	-	Υποβλήθηκε μια πρόταση Καθυστέρηση ελέγχου του Σχεδίου από τον Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων περίμεναν κάπου στις 4 προτάσεις το ελάχιστο
	4.3.1.3 Σχέδιο για Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης (Λιανικό) των αλιευτικών προϊόντων	300.000	1η	-	-	Υποβλήθηκαν 3 προτάσεις Έχει ετοιμαστεί και τρίτο σχέδιο
	4.3.1.4 Σχέδιο Χορηγιών αλιευτικού τουρισμού	100.000	-	-	-	Δεν ήταν ώριμες οι συνθήκες, (πχ. νομοθετικό πλαίσιο καθώς και η

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
						κατάρτιση των επαγγελματιών αλιέων για την απόκτηση πτυχίου καπετάνιου). Η υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης προϋποθέτει την έναρξη και ολοκλήρωση της Δράσης 4.3.2.2
	4.3.1.5 - Επενδύσεις ενίσχυσης εμπορίας και προώθησης αλιευτικών προϊόντων επί του αλιευτικού σκάφους	-	-	-	-	Αφορά επαγγελματίες ψαράδες Δεν θα υλοποιηθεί το ποσοστό ενδιαφερομένων μειώθηκε κατακόρυφα.
	Σύνολο 4.3.1	1.200.000				
Δράση 4.3.2: Στήριξη της διαφοροποίησης εντός ή εκτός των εμπορικών αλιευτικών δραστηριοτήτων, δια βίου μάθηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.β)	4.3.2.1 Κατάρτιση σε Απασχολούμενους στον Αλιευτικό Κλάδο, σε Θέματα Διαφοροποίησης των Δραστηριοτήτων του Αλ. Κλάδου	-	-	-	-	Δεν πραγματοποιήθηκε (οι πιστώσεις της μεταφέρθηκαν στο Σχέδιο Μεταποίησης και Εμπορίας που έχει αυξημένη ζήτηση).
	4.3.2.2 Κατάρτιση για απόκτηση πιστοποιητικού Κυβερνήτη Ακτοπλοϊκού Σκάφους	55.000	Προσκλήσεις για Δικαιούχους ΤΟΔΑ 110ΧΙΛ			Υπολογίζεται να ξεκινήσει αρχές του δεύτερου εξαμήνου του 2020 αφού ζητηθούν απόψεις από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας για αναγκαίες προσθήκες ώστε να μπορούν να εξασφαλίσουν οι εκπαιδευόμενοι άδεια εξασκήσεως αλιευτικού τουρισμού Αναμένεται άμεσα
	4.3.2.3 Κατάρτιση σε Απασχολούμενους στον Αλιευτικό Κλάδο, σε Θέματα Βελτίωσης των Επαγγελματικών τους Δεξιοτήτων	55.000		55.000,00	39.252,60	Πραγματοποιήθηκαν οι καταρτίσεις
	Σύνολο 4.3.2	110.000				

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
Δράση 4.3.4 Προώθηση της κοινωνικής ευημερίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς στους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της θάλασσας (άρθρο 63.1.δ)	4.3.4.1 Διοργάνωση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων Θεματικών με τη Θάλασσα και την Αλιεία	30.000	-	-		Δεν έχει προγραμματιστεί ακόμη κάτι για την συγκεκριμένη δράση καθώς αντίστοιχες δράσεις μπορεί να - πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της δράσης 4.1.2.
	4.3.4.2 Μελέτη αποτύπωσης και σύνδεσης της αλιευτικής πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς με τον Τουρισμό	14.200	Πρόσκληση 56χιλ	14.200,00	-	Η μελέτη ολοκληρώθηκε με επιτυχία
	Σύνολο 4.3.4	44.200				
Δράση 4.3.5 Ενίσχυση του ρόλου των αλιευτικών κοινοτήτων στην τοπική ανάπτυξη και τη διακυβέρνηση των τοπικών αλιευτικών πόρων και των θαλάσσιων δραστηριοτήτων (άρθρο 63.1.ε)	4.3.5. 4.3.5.1 Βασικές Υποδομές Αλιευτικών Περιοχών	233.000	-	-	-	Δράση αναμένεται να προκηρυχτεί περί τα μέσα του 2020 και υπολογίζεται ότι θα υπάρξει μεγάλη ζήτηση η οποία πιθανόν να ξεπερνά τις διαθέσιμες πιστώσεις Πιθανώς υπέρβαση του π/υ. Προτάσεις για ένταξη ώριμων έργων
	Σύνολο 4.3.5	233.000				
Δράση 4.3.6 Λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και συντονισμός της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (άρθρο 62.1 δ)	Λειτουργία – Συντονισμός της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης	434.300		462.300,00	194.501,61	
	Σύνολο 4.3.6	434.300				
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.3		2.021.500	1.516.125			
Δράση 4.4.1. Έργα διαπεριφερειακής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.1.1 Έργο Διακρατικής Συνεργασίας "Καταδύσεις στα Νησιά μας"	65.000	Πρόσκληση 150 χιλ	-	-	Υπογραφή πρωτοκόλλου συνεργασίας

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
Δράση 4.4.2. Έργα διακρατικής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.2.1 Έργο Διατοπικής Συνεργασίας «Πρώθηση των Φρέσκων Αλιευτικών Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας»	65.000		-	-	προπαρασκευαστικές συναντήσεις συντονισμού για τις δύο δράσεις Συνεργασίας
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.4		150.000				
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		2.171.500				

ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ –ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΑΝΕΤΕΛ)

Πίνακας 5 ΑΝΕΤΕΛ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
4.3.1: Προσφορά προστιθέμενης αξίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, προσέλκυση νέων και προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.α)	4.3.1.1 Σχέδιο Ενίσχυσης της Εμπορίας και της Μεταποίησης των Αλιευτικών Προϊόντων (Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο)	80.000	1 ^η	-	-	Υποβλήθηκαν 3 προτάσεις, βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης
	Σύνολο 4.3.1	80.000				
Δράση 4.3.2: Στήριξη της διαφοροποίησης εντός ή εκτός των εμπορικών αλιευτικών δραστηριοτήτων, δια βίου μάθηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.β)	4.3.2.1 Σχέδιο Χορηγιών Αλιευτικού Τουρισμού	106.200		-	-	
	4.3.2.4 Σχέδιο Χορηγιών για Ίδρυση και Εκσυγχρονισμό Κέντρων Εστίασης και Αναψυχής - Ψαροταβέρνες	300.000	1η	184.938,00	-	Υποβλήθηκαν 5 αιτήσεις οι οποίες αξιολογήθηκαν και στάλθηκαν στο Ενδιάμεσο Φορέα για έγκριση (πόσο δημόσιας δαπάνης €240.150,50)
	4.3.2.5 Σχέδιο Χορηγιών για αξιοποίηση, Ανάδειξη και Προβολή του Θαλάσσιου Πλούτου	90.000		-	-	
	4.3.2.6 Κατάρτιση σε απασχολούμενους στον αλιευτικό κλάδο, σε θέματα αναπροσανατολισμού και διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων του αλιευτικού κλάδου	60.000		236.000,00		Υλοποιείται
	4.3.2.7 Σχέδιο Εκπαίδευσης και Απόκτησης Άδειας Καπετάνιου	90.000		-	-	-

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
	4.3.2.8 Ολοκληρωμένο Σχέδιο ανάπτυξης και προβολής του αλιευτικού τουρισμού	14.800		14.800€	14.800€	Ολοκληρώθηκε
	Σύνολο 4.3.2	661.000				
Δράση 4.3.3 Βελτίωση και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για την άμβλυση της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 63.1.γ)	4.3.3.1 Κατάρτιση σε απασχολούμενους στον αλιευτικό κλάδο σε περιβαλλοντικά θέματα και σε θέματα υγιεινής	68.000				Είναι μέρος των παραπάνω προγραμμάτων κατάρτισεων
	Σύνολο 4.3.3	68.000				
Δράση 4.3.4 Προώθηση της κοινωνικής ευημερίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς στους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της θάλασσας (άρθρο 63.1.δ)	4.3.4.1 Διοργάνωση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων (Θεματικό Αλιευτικό Φεστιβάλ)	20.000	8 ^η 40.000	26.075,00		Υποβλήθηκε μία πρόταση ύψους 26.075€
	Σύνολο 4.3.4	20.000				
Δράση 4.3.5 Ενίσχυση του ρόλου των αλιευτικών κοινοτήτων στην τοπική ανάπτυξη και τη διακυβέρνηση των τοπικών αλιευτικών πόρων και των θαλάσσιων δραστηριοτήτων (άρθρο 63.1.ε)	4.3.5.1 Έργα Δημόσιου Συμφέροντος	880.000				
	Σύνολο 4.3.5	880.000	7η	1.954.000,00		Υποβλήθηκαν 4 προτάσεις συνολικού προϋπολογισμού 4.453.000. Αίτημα για υπερδέσμευση
Δράση 4.3.6 Λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της	Λειτουργία – Συντονισμός της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης	443.200		472.250,00	156.153,91	

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και συντονισμός της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (άρθρο 62.1 δ)	Σύνολο 4.3.6	443.200				
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.3		2.152.200				
Μέτρο 4.4 Δραστηριότητες συνεργασίας (άρθρο 64)						
Δράση 4.4.1. Έργα διαπεριφερειακής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.1.1 Έργο Διατοπικής Συνεργασίας «Προώθηση Αλιευτικών Προϊόντων»	30.000		30.000,00		Εκρεμεί απόφαση ένταξης
	4.4.1.2 Έργο Διακρατικής Συνεργασίας «Πλατφόρμα SEED: Ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη»			20.000,00		Εκρεμεί απόφαση ένταξης
Δράση 4.4.2. Έργα διακρατικής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.2.1 Έργο Διακρατικής Συνεργασίας «Καταδύσεις στα Νησιά μας»	40.000		50.000,00		Εκρεμεί απόφαση ένταξης
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.4		70.000				
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		2.222.200				

ΤΟΔΑ ΠΑΦΟΥ (ΑΝΕΤΠΑ)

Πίνακας 6 ΑΝΕΤΠΑ ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
4.3.1: Προσφορά προστιθέμενης αξίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, προσέλκυση νέων και προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.α)	4.3.1.2 Σχέδιο Χορηγιών ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων	140.040	1 ^η 350.000			Υποβλήθηκαν 4 προτάσεις
	4.3.1.3 Μελέτη για την δημιουργία κλαδικού δικτύου επιχειρήσεων και επαγγελματιών στον αλιευτικό τομέα	37.500		37.500 75.000,00	37.500 75.000,00	Ολοκληρώθηκε 2 μελέτες
	Σύνολο 4.3.1	177.540				
Δράση 4.3.2: Στήριξη της διαφοροποίησης εντός ή εκτός των εμπορικών αλιευτικών δραστηριοτήτων, δια βίου μάθηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 63.1.β)	4.3.2.1 Σχέδιο για Ίδρυση, Επέκταση και Εκσυγχρονισμό Ψαροταβέρνων	150.000	1 ^η 150.000	49.924,00		2 έργα
	4.3.2.2 Σχέδιο για Ενίσχυση Αλιευτικού τουρισμού από αλιείς	70.000	-	-	-	-
	4.3.2.4 Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης και προβολής του αλιευτικού τουρισμού στην περιοχή	20.000		20.000,00		Μελέτη
	4.3.2.5 Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με στόχο την προαγωγή και βελτίωση των Επαγγελματιών Δεξιοτήτων των αλιέων της περιοχής	65.000		130.000,00		

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
	4.3.2.6 Πρόγραμμα Εκπαίδευση για την απόκτηση πιστοποιητικού κυβερνήτη ακτοπλοϊκού σκάφους	65.000				
	Σύνολο 4.3.2	370.000				
Δράση 4.3.3 Βελτίωση και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 63.1.γ)	4.3.3.1 Μελέτη για την εφαρμογή δράσεων γαλάζιας ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης	37.500		37.500	37.500	ολοκληρώθηκε
	Σύνολο 4.3.3	37.500				
Δράση 4.3.4 Προώθηση της κοινωνικής ευημερίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς στους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της θάλασσας (άρθρο 63.1.δ)	4.3.4.1 Ενίσχυση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων στον τομέα της Αλιείας	65.000				Δεν υποβλήθηκε κανένα έργο, δεν υπήρχε ενδιαφέρον από τους δικαιούχους
	4.3.4.2 Μελέτη προώθησης της παραδοσιακής αλιείας και της πολιτιστικής κληρονομιάς προκειμένου να τονωθεί η ελκυστικότητα της περιοχής αυτής για τις επιχειρήσεις, τους πολίτες και τους τουρίστες	50.000		50.000,00		

Δράση	Ενέργειες	Δημόσια Δαπάνη (ενδεικτική κατανομή)	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Πληρωμές	Σχόλια
	4.3.4.3 Δημιουργία ντοκιμαντέρ με ιστορική αναδρομή τις πρακτικές και τεχνικές αλιείας στην περιοχή της Πάφου	9.000		-	-	
	Σύνολο 4.3.4	124.000				
Δράση 4.3.5 Ενίσχυση του ρόλου των αλιευτικών κοινοτήτων στην τοπική ανάπτυξη και τη διακυβέρνηση των τοπικών αλιευτικών πόρων και των θαλάσσιων δραστηριοτήτων (άρθρο 63.1.ε)	4.3.5.1 Έργα Δημόσιου Συμφέροντος σε αλιευτικές περιοχές	930.000	1.050.000	1.899.010,00		
	Σύνολο 4.3.5	930.000				
Δράση 4.3.6 Λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και συντονισμός της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (άρθρο 62.1 δ)	Λειτουργικά Έξοδα που Συνδέονται με τη Διαχείριση και Συντονισμό της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών για την επαρχία Πάφου 2014-2020	437.260		460.000,00	194.552,62	
	Σύνολο 4.3.6	437.260				
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.3		2.076.300				
Δράση 4.4.1 Έργα διαπεριφερειακής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.1.1 Έργο Διατοπικής Συνεργασίας	45.000				
Δράση 4.4.2 Έργα διακρατικής συνεργασίας (άρθρο 64.1.α)	4.4.2.1 Έργο Διακρατικής Συνεργασίας	65.000				
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 4.4		110.000				
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		2.186.300				

Β' Μέρος: Αξιολογητικά Ερωτήματα

1. Έχουν εμπλακεί στον σχεδιασμό των τοπικών στρατηγικών οι πιο σχετικοί οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, ιδιαίτερα οι αλιείς και ποιος ήταν ο βαθμός ενεργούς συμμετοχής τους;

Υπεύθυνες για τη διαχείριση και υλοποίηση των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης, είναι οι Τοπικές Ομάδες Δράσεις Αλιείας (ΤΟΔΑ). Κάθε ΤΟΔΑ ακολούθησε τη δική της προσέγγιση για το σχεδιασμό της Στρατηγικής και τα βασικά σημεία παρουσιάζονται στη συνέχεια.

ΑΝΕΛΕΜ

Για την εφαρμογή του Προγράμματος του Άξονα Προτεραιότητας 4-Αλιείας, συστάθηκε από την ΑΝΕΛΕΜ Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος Αλιείας

Η Σύνθεση της επιτροπής παρουσιάζεται στη συνέχεια:

Φορέας	Συμφέροντα που εξυπηρετεί	Τεκμηρίωση
Ένωση Κοινοτήτων Λεμεσού	Δημόσια	Φορέας στον οποίο συμμετέχουν όλες οι Κοινότητες της Λεμεσού
Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λεμεσού	Ιδιωτικά	Φορέας που εμπλέκεται άμεσα στην αναπτυξιακή διαδικασία και εκφράζουν τα συλλογικά συμφέροντα των μελλοντικών υποψηφίων επενδυτών, ήτοι τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Λεμεσού, και το συνεταιριστικό χρηματοπιστωτικό σύστημα
Σύνδεσμος Επαγγελματιών Ψαράδων Λεμεσού	Ιδιωτικά	Στο σύνδεσμο συμμετέχει η μεγαλύτερη μάζα επαγγελματιών ψαράδων της περιοχής
Σύνδεσμος Βιομηχανιών 3ης Βιομηχανικής Περιοχής Ύψωνα Λεμεσού	Ιδιωτικά	Περιλαμβάνει μια ευρεία συμμετοχή επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας επιχειρήσεις λιανικής πώλησης φρέσκων και κατεψυγμένων αλιευτικών προϊόντων.
Κοινοτικό Συμβούλιο Ακρωτηριού	Δημόσια	Η Κοινότητα είναι ορισμένη ως Αλιευτική Περιοχή

Στην Ε.Δ.Π. Αλιείας συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Διευθυντής της ΑΝΕΛΕΜ LTD, συντονιστής του προγ/τος Αλιείας, προκειμένου να εξυπηρετεί και να διασυνδέει την Ε.Δ.Π. Αλιείας και τις ανάγκες που απορρέουν από αυτήν, με την λειτουργία της Εταιρείας και πιο

ειδικά της Ομάδας Έργου του προγράμματος Αλιείας, με βάση την διοικητική και παραγωγική δομή της ANELEM ΛΤΔ.

Σύμφωνα με τη Στρατηγική της, η ANELEM αναγνωρίζει το ρόλο των τοπικών κοινοτήτων στο σχεδιασμό της Στρατηγικής και για αυτό το σκοπό η προσέγγιση που ακολούθησε επιδιώκει τη ενεργή συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης η ANELEM διοργάνωσε 4 συναντήσεις με σκοπό τη συμμετοχή όλων των δυνητικά ενδιαφερόμενων μερών (συνδέσμους αλιείων επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας, τοπικές αρχές, επιχειρηματίες, εταιρεία τουριστικής ανάπτυξης, σύνδεσμος βιομηχάνων, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, κλπ).

Όπως αναφέρεται στη Στρατηγική: Οι τοπικές διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν τον Αύγουστο με την εξής σειρά: μια ενιαία με τη συμμετοχή όλων των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας των αλιευτικών περιοχών που πραγματοποιήθηκε στις 03/08/2016 σε κεντρική αίθουσα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και επιτόπιες έρευνες: μία με τη Κοινοτική Αρχή του Άγιο Τύχωνα (08/08/2016), μία με το Δήμο Λεμεσού (24/8/2016), μία με τους εκπροσώπους του Συνδέσμου Επαγγελματιών Ψαράδων Παράκτιας Αλιείας Επαρχίας Λεμεσού (10/8/2016) και μία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Θαλασσοκαλλιέργειας (6/7/2015).

Οι φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι:

- ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
- ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΨΑΡΑΔΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
- ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΘΑΛΑΣΣΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
- ΙΔΙΩΤΕΣ (ιθχυοκαλλιεργητές γλυκού νερού)
- ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΕΤΑΛ)
- ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΕΒΕΛ)
- ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ
- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΟΙ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ
- ΤΟΠΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Στις διαβουλεύσεις παρουσιάστηκε η Προτεραιότητα της Ένωσης 4 και οι προοπτικές περαιτέρω αλιευτικής ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης της ΤΟΔΑ Λεμεσού και δόθηκε στους συμμετέχοντες ειδικό Έντυπο Κατάθεσης Γνώμης, το οποίο οι ενδιαφερόμενοι καλούνταν να το απαντήσουν και να γίνει η απαραίτητη επεξεργασία και αξιολόγησή τους.

Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεως καταγράφονται στο κείμενο της Στρατηγικής. Κάποια από τα θέματα που ενσωματώθηκαν στο Σχέδιο Δράσης είναι:

- μικρής κλίμακας παρεμβάσεις στο Παλιό Λιμάνι με κύριο εκφραστή το Δήμο Λεμεσού.
- Δράσεις για τον αλιευτικό τουρισμό, για τις οποίες το ενδιαφέρον προέκυψε από τους ίδιους τους επαγγελματίες αλιείς παράκτιας αλιείας διότι μπορεί να τους επιφέρει ένα συμπληρωματικό εισόδημα.
- Δράσεις για επιπλέον κατάρτιση και εκπαίδευση. Πιο αναλυτικά, εκφράστηκε η ανάγκη για την διοργάνωση σεμιναρίων για αλιείς, αλλά και επιχειρηματίες που συνδέονται με την αλιευτική οικονομία από εξειδικευμένους επιστήμονες συναφών αντικειμένων.

Κατά τα έτη 2017, 2018, 2019 η ANEΛΕΜ πραγματοποίησε συναντήσεις ενημέρωσης/πληροφόρησης προς τους ενδιαφερόμενους φορείς και δικαιούχους του Προγράμματος με τις πλείστες να απευθύνονται προς τους Επαγγελματίες Αλιείς της Περιοχής Παρέμβασης της Στρατηγικής, σύνδεσμος ΠΑΣΥΘΑ, τις τοπικές αρχές καθώς και τους εν δυνάμει επενδυτές του Ιδιωτικού τομέα.

Από αυτές της συναντήσεις η ANEΛΕΜ παίρνει ανατροφοδότηση σχετικά με την αναμενόμενη ζήτηση Σχεδίων Χορηγιών και Δημοσίων Έργων και στην πορεία αναπροσάρμοσε το Σχέδιο Δράσης της, δίνοντας βαρύτητα στα Σχέδια για τα οποία εκφράζεται ενδιαφέρον. Όσον αφορά τα δημόσια έργα, τα οποία αναμένεται να απορροφήσουν μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού, λαμβάνεται υπόψη για την επιλογή τους η ωριμότητα των έργων και των διαδικασιών (όπως πολεοδομικές άδειες, έγγραφα διαγωνισμών κτλ

Με απόφαση της Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας οριστικοποιήθηκε και εγκρίθηκε η σύσταση δυο Επιτροπών: (α) «Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER» και (β) «Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος Αλιευτικών Περιοχών». Σε αυτές συμμετέχουν τρία (3) μέλη από τους φορείς – μετόχους της Εταιρείας, που εκπροσωπούν συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα και δυο (2) μέλη από τους φορείς – μετόχους της Εταιρείας του εκπροσωπούν τα συμφέροντα του δημόσιου τομέα.

Το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων της ΤΟΔΑ αποτελείται από τους φορείς που απεικονίζονται παρακάτω:

Φορέας	Συμφέροντα που εξυπηρετεί	Τεκμηρίωση
Δήμος Παραλιμνίου	Δημόσιο	Αποτελεί μέλος της Εταιρείας, αντιπροσωπεύει ένα από τους μεγαλύτερους Δήμους της περιοχής παρέμβασης, διαδραματίζει πολυσήμαντο ρόλο στην Επαρχία Αμμοχώστου, με πλούσια γνώση και εμπειρία στη λειτουργία των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στην υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Εκτός, αυτού διαθέτει αλιευτική δραστηριότητα και αλιευτικό καταφύγιο και ιδιωτικό ενυδρείο
Κοινοτικό Συμβούλιο Λιοπετρίου	Δημόσιο	Αποτελεί μέλος της Εταιρείας, με ιδιαίτερη δράση και ενασχόληση στα δρώμενα της Εταιρείας, με πλούσια γνώση και εμπειρία στη λειτουργία των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στην υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Επίσης, διαθέτει αλιευτικό καταφύγιο και σημαντική αλιευτική δραστηριότητα.
Παγκύπριος Σύνδεσμος Επαγγελματιών Ψαράδων	Ιδιωτικό	Ο Σύνδεσμος εκπροσωπεί σήμερα πάνω από 500 μέλη-ψαράδες. Στο Σύνδεσμο συμμετέχουν όλοι οι τοπικοί σύνδεσμοι των ψαράδων, από τον ακριτικό Πύργο μέχρι την ακριτική Δερύνεια. Να σημειωθεί ότι στην περιοχή παρέμβασης υπάρχει το 55% του συνόλου των αλιευτικών καταφυγίων της Κύπρου.
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λάρνακας	Ιδιωτικό	Το Επιμελητήριο εκτός από συνδικαλιστική οργάνωση των επιχειρηματιών έχει ευρύτερα ενδιαφέροντα και δράσεις σε ότι αφορά την τοπική ανάπτυξη. Το ΕΒΕΛ συμμετείχε με εκπρόσωπό του στην Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού

Φορέας	Συμφέροντα που εξυπηρετεί	Τεκμηρίωση
		Προγράμματος LEADER Επαρχίας Λάρνακας (ΠΑΑ 2007-2013) και με εκπρόσωπό του στην Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος Αλιευτικών Περιοχών Λάρνακας – Αμμοχώστου (ΕΠΑΛ 2007-2013).
ΣΠΕ Μακράσουκας	Ιδιωτικό	Η ΣΠΕ προήλθε από τη συγχώνευση άλλων Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών. Μεταφέρουσες Εταιρείες στη ΣΠΕ Μακράσουκας ήταν πέραν των άλλων η ΣΠΕ Βασιλικός Πεντάσχοινος και η ΣΠΕ Αγροτικής Ανάπτυξης. Η ΣΠΕ Αγροτικής Ανάπτυξης συμμετείχε με εκπρόσωπό της στην Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος LEADER Επαρχίας Λάρνακας (ΠΑΑ 2007-2013).

Στο Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Διευθυντής της Αναπτυξιακής Εταιρείας Επαρχίας Λάρνακας και ο Συντονιστής του Στρατηγικής (νοουμένου ότι δεν είναι το ίδιο άτομο), οι οποίοι ενημερώνουν το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων και εισηγούνται θέματα που αφορούν στην υλοποίηση της Στρατηγικής.

Η ΤΟΔΑ Λάρνακας ακολούθησε μια ολοκληρωμένη διαδικασία διαβούλευσης, όπως περιγράφεται στη Στρατηγική της. Στόχος της διαδικασίας διαβούλευσης αποτελούσε η συμμετοχή από όσους περισσότερους φορείς της περιοχής παρέμβασης ώστε να καταγράφουν όλες οι απόψεις για το για το ποιες είναι οι ανάγκες, οι προοπτικές, οι απειλές και οι ευκαιρίες που έχει η περιοχή αλλά και ποιες είναι οι προτεινόμενες δράσεις ώστε να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης.

Η διαδικασία που ακολούθησε η Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου ΛΤΔ περιλάμβανε Ενέργειες Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης πριν την προκήρυξη του Διαγωνισμού Εκπόνησης της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης Λάρνακας – Αμμοχώστου 2014-2020 και Ενέργειες Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης μετά την προκήρυξη του Διαγωνισμού όπου εδώ διοργανώθηκε και η πρωτοβουλία «Ελάτε Να Σχεδιάσουμε Μαζί».

Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, οι τοπικοί φορείς εξέφρασαν τις απόψεις τους και συμμετείχαν στη διαμόρφωση της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης.

Όπως αναφέρει η ANETEL, η διαδικασία διαβούλευσης έδωσε έμφαση στην διατύπωση απόψεων του τοπικού πληθυσμού και ιδιαίτερα των αλιέων που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα τόσο από κοινωνικοοικονομικές συγκυρίες όσο και από περιβαλλοντικές επιπτώσεις και συνθήκες.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην καταγραφή ώριμων έργων κατά το στάδιο της διαβούλευσης και του σχεδιασμού της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης για τις Αλιευτικές

Περιοχές Λάρνακας – Αμμοχώστου 2020. Στα γραφεία της Ομάδας είχαν φθάσει συνολικά 61 προτάσεις για έργα από ιδιώτες, αλιείς, Δήμους και Κοινότητες της περιοχής παρέμβασης συνολικού ύψους 7.901.000€. Τα κριτήρια με τα οποία η ΤΟΔΑ επιλέγει τα επενδυτικά σχέδια είναι ο πιλοτικός χαρακτήρας, η μεταβιβασιμότητα, η ετοιμότητά, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η απόλυτη συνάφεια με τους στόχους της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης.

Η καταγραφή ώριμων έργων συνεχίστηκε και κατά την υλοποίηση της στρατηγικής με

- Συναντήσεις με υποψήφιους επενδυτές (ψαράδες, ψαροταβέρνες, κτλ) για παροχή συμβουλών για ωρίμανση έργων.
- Συναντήσεις με τοπικές αρχές της περιοχής παρέμβασης για ωρίμανση έργων.
- Συναντήσεις με άλλες ΤΟΔΑ, με ψαράδες, και τοπική αυτοδιοίκηση.

ΑΝΕΤΠΑ

Η ΑΝΕΤΠΑ για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης για την επαρχία Πάφου 2014 – 2020 κάλεσε τους εμπλεκόμενους φορείς σε συναντήσεις δημόσιας διαβούλευσης «Σχεδιάζοντας την ανάπτυξη που θέλουμε»³.

Η ΑΝΕΤΠΑ διοργάνωσε σειρά ανοιχτών συναντήσεων για την διαμόρφωση των στρατηγικών σχεδίων των αγροτικών και αλιευτικών περιοχών. Στις συναντήσεις συμμετείχαν στελέχη της Αναπτυξιακής Πάφου καθώς και εμπειρογνώμονες τεχνικοί σύμβουλοι από την εταιρεία Ανέλιξης Συμβουλευτική για την παρουσίαση των βασικών αξόνων και δράσεων της στρατηγικής για την Επαρχία Πάφου.

Οι παρουσιάσεις – συναντήσεις – διαβουλεύσεις απευθύνονται σε Εκπροσώπους Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Παραγωγικούς, εργοδοτικούς και λοιπούς φορείς, Επιχειρηματίες, Νέους, Γυναίκες, Γεωργούς, Κτηνοτρόφους, Αλιείς καθώς και σε όλους τους κατοίκους της επαρχίας Πάφου. Στην ανακοίνωση που υπάρχει στην ιστοσελίδα της αναφέρονται δύο συναντήσεις. Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να ακουστούν προτάσεις, απόψεις, παρατηρήσεις, εισηγήσεις και επενδυτικές ιδέες, που θα αποτελέσουν τη βάση και θα διαμορφώσουν το περιεχόμενο της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης της Επαρχίας Πάφου στο πλαίσιο του προγράμματος LEADER. Οι απόψεις καταγράφηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου.

Κύρια προϋπόθεση, αποτελεί η bottom up προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω» στο σχεδιασμό της Στρατηγικής, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Επιπλέον, έχουν γίνει συναντήσεις με Δήμους και κοινότητες της περιοχής παρέμβασης και έχουν καταγραφεί ώριμα έργα (δημόσια και ιδιωτικά). Γίνονται κατ'ιδίαν συναντήσεις με υποψήφιους επενδυτές για ωρίμανση έργων που μπορούν να ενταχθούν στην Στρατηγική

³ <https://anetpa.com.cy/%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%af%ce%bd%cf%89%cf%83%ce%b7/>

της ΤΟΔΑ ΑΝΕΤΠΑ οι οποίες και συνεχίζονται άρα επιδιώκεται η εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό των τοπικών στρατηγικών.

Πράγματι, οι τρεις ΤΟΔΑ αναγνωρίζουν ότι η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη της Στρατηγικής είναι πολλή σημαντική στην προσέγγιση CLLD. Στο πλαίσιο αυτό μέσα από κύκλους διαβουλεύσεων οι ΤΟΔΑ επιδιώκουν να καταγράψουν τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων μέσω μιας bottom-up προσέγγισης και να αποτυπώσουν τα αποτελέσματα στο Σχέδιο Δράσης τους ώστε να εκπροσωπηθούν όλοι οι σχετικοί φορείς .

Ωστόσο βλέποντας την κατανομή του προϋπολογισμού έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στις δημόσιες παρεμβάσεις, έργα υποδομών, για τα οποία το ενδιαφέρον εκφράστηκε κυρίως από τους δημόσιους φορείς.

Ένα άλλο σημείο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι τα Σχέδια Δράσεων των ΤΟΔΑ δεν είναι τόσο διαφοροποιημένα μεταξύ τους παρόλο που αναπτύχθηκαν λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορά τις ανάγκες διαφορετικών περιοχών παρέμβασης. Για παράδειγμα, δράσεις για τον αλιευτικό τουρισμό προβλέπονται και στις τρεις ΤΟΔΑ. Όπως φάνηκε στην πορεία οι συνθήκες για την ανάπτυξη των δράσεων αυτών δεν ήταν κατάλληλες.

Η πρόθεση των ΤΟΔΑ να δώσουν χώρο για τις προτάσεις των εμπλεκόμενων φορέων είναι ξεκάθαρη στις στρατηγικές τους αλλά στην πορεία φαίνεται μικρότερη εκπροσώπηση των ιδιωτικών φορέων. Σε αυτό πιθανώς παίζει ρόλο ότι οι προσαρμογές στο Σχέδιο Δράσης γίνονται με στόχο να καλυφτούν οι καθυστερήσεις και τα έργα επιλέγονται με κύριο κριτήριο την ωριμότητά τους.

2. Πόσο αποτελεσματική είναι η Δομή Διαχείρισης και οι διοικητικές διαδικασίες και πού εντοπίζονται προβλήματα;

Στην ΠΕ 4 «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής», δεν παρατηρήθηκε η αναμενόμενη πρόοδος. Αυτό οφείλεται στο ότι οι ΤΟΔΑ καθυστέρησαν να προχωρήσουν στις προβλεπόμενες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων τόσο για Σχεδία Χορηγιών όσο και έργα Δημοσίων Συμβάσεων. Οι Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης εγκρίθηκαν το Νοέμβριο του 2016, αλλά πέρα των λειτουργικών τους δαπανών, η ουσιαστική ενεργοποίηση και υλοποίηση έργων από πλευράς των ΤΟΔΑ έγινε το 2019.

Σύμφωνα με τη Σχετική Εγκύκλιο η διαδικασία για την επιλογή έργων που εντάσσονται σε Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων είναι η ακόλουθη:

Για τα έργα της Προτεραιότητας της Ένωσης 4: «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» του ΕΠ «ΘΑΛΑΣΣΑ» η οποία θα υλοποιηθεί μέσω της εφαρμογής Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ), η διαδικασία επιλογής και ένταξης έργων διαφοροποιείται σε σχέση με τη γενική διαδικασία ως προς δύο σημεία:

- Διενεργείται ένα πρόσθετο αρχικό στάδιο που αφορά στην εκπόνηση και έγκριση των Στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ, βάσει των οποίων ακολουθείται στη συνέχεια η διαδικασία επιλογής έργων που εντάσσονται στο πλαίσιό τους.
- Υπάρχει διαφοροποίηση ως προς την κατανομή των αρμοδιοτήτων στους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς οι Τοπικές Ομάδες Δράσης Αλιείας (ΤΟΔΑ) αναλαμβάνουν καθήκοντα που αφορούν στη σύνταξη και έκδοση προσκλήσεων, καθώς και στη διενέργεια αξιολογήσεων για την επιλογή των έργων, ενώ το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (ΤΑΘΕ) εκτελεί, ως ΕΦ, **για τα έργα ΔΣ** την αρμοδιότητα της έγκρισης των προσκλήσεων που συντάσσουν οι ΤΟΔΑ, της επικύρωσης των αξιολογήσεων και της έκδοσης των Αποφάσεων Ένταξης Έργων **και για τα Σχέδια Χορηγιών** την αρμοδιότητα της έγκρισης των Σχεδίων Χορηγιών και Προσκλήσεων που συντάσσουν οι ΤΟΔΑ, της επικύρωσης των αξιολογήσεων και της έκδοσης των Συμφωνιών Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Είναι αναμενόμενο να υπάρχουν ζητήματα που θα επηρεάσουν τη Στρατηγική στην πράξη και τα οποία δεν μπορούν να προβλεφθούν κατά το στάδιο του σχεδιασμού. Γενικά στα πολυετή Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα συχνότερα ζητήματα που εντοπίζονται πριν την υλοποίηση των δράσεων αφορούν την Οργάνωση του φορέα και την Ωριμότητα των Δράσεων ενώ κατά την υλοποίηση συνήθως προκύπτουν αστοχίες στο σχεδιασμό λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος και μη ανταπόκρισης από τους δικαιούχους.

Στις διοικητικές διαδικασίες εντοπίστηκαν προβλήματα και καθυστερήσεις που επηρέασαν την πρόοδο της ΠΕ4 και την αποτελεσματικότητα της Δομής Διαχείρισης. Τα ζητήματα αυτά όπως καταγράφηκα από τον ΕΦ- ΤΑΘΕ κα τις ίδιες τις ΤΟΔΑ παρουσιάζονται στη συνέχεια:

Στάδιο	Ενέργεια/ Διαδικασία	Ζητήματα που εντοπίστηκαν	Τύπος
Σχεδιασμός	Προετοιμασία Προσκλήσεων Σύνταξη και έκδοση Σχεδίων Χορηγιών	• Οι 2 ΤΟΔΑ εφαρμόζουν για πρώτη φορά Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης Αλιευτικών περιοχών επομένως οι διαδικασίες δεν ήταν γνώριμες. • Στις 2 ΤΟΔΑ υπήρξε καθυστέρηση στην εργοδότηση επιστημονικού προσωπικού σχετικού με τον αλιευτικό τομέα. • Πολυπλοκότητα διοικητικών διαδικασιών σε εθνικό επίπεδο κυρίως σε ότι αφορά το θέμα των κρατικών ενισχύσεων (supply-driven issues). • Ειδικότερα καθυστέρηση υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών για τα οποία απαιτείται ενημέρωση του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων πριν την προκήρυξή τους • Διαδικασίες που απαιτούν επικοινωνία και ανατροφοδότηση (διαβουλεύσεις/διορθώσεις και σχόλια) από τον ΕΦ όπως η ετοιμασία του Σχεδίου Χορηγιών • Συντονισμός μεταξύ εταίρων (έργα διακρατικής συνεργασίας)	Διοικητικές διαδικασίες (supply driven)
		• Αυξημένο ενδιαφέρον που μεταφράζεται σε αυξημένο προϋπολογισμό ορισμένων δράσεων έπειτα από συνεχείς ενημερώσεις και διαβουλεύσεις με δικαιούχους των Σχεδίων Χορηγιών.	Ζήτηση (Demand driven)
		• Κοινωνικοοικονομικές αλλαγές στο περιβάλλον των Δικαιούχων που άλλαξαν τις ανάγκες τους βάσει της αρχικής στρατηγικής, αλλά και της νομοθεσίας για κάποια συγκεκριμένα θέματα όπως ο αλιευτικός τουρισμός	Εξωτερικό περιβάλλον (context-driven issues)

Στάδιο	Ενέργεια/ Διαδικασία	Ζητήματα που εντοπίστηκαν	Τύπος
Υλοποίηση	Υποβολή αιτήσεων Αξιολόγηση και ένταξη έργων	• Ανάγκη επιπλέον ενημέρωσης στις επιλέξιμες μέσω του Προγράμματος τοπικές αρχές ώστε να ενημερωθούν για την ωριμότητα των έργων αλλά και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να δεχθούν την χρηματοδότηση. • Μειωμένο ενδιαφέρον από μέρους των Δικαιούχων	Ζήτηση (demand-driven issues)
Ολοκλήρωση	Καταβολή πληρωμών	• Μη εκπλήρωση του στόχου οδηγεί σε αναγκαστική μείωση και των προϋπολογισμών των στρατηγικών των ΤΟΔΑ λόγω αφαίρεσης του ποσού επίδοσης που ισοδυναμεί και σε αντίστοιχη μείωση του εγκεκριμένου ποσού των λειτουργικών εξόδων της κάθε ΤΟΔΑ, γεγονός που αναγκάζει τις ΤΟΔΑ να προσαρμόσουν στα νέα δεδομένα	Διοικητικές διαδικασίες

3. Εφαρμόσθηκαν αποτελεσματικά ενέργειες για την προώθηση των Οριζόντιων Πολιτικών που περιλαμβάνονται στις τοπικές στρατηγικές.

Από όλα τα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, απαιτείται η ενσωμάτωση της πολιτικής της Επιτροπής για τις ίσες ευκαιρίες, όπως κατοχυρώνεται στη Συνθήκη ΕΕ και αντικατοπτρίζεται στη νομοθεσία των κρατών μελών. Αυτό είναι σημαντικό, όχι μόνο για την προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών, αλλά και για τη διασφάλιση της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων ταλέντων και ικανοτήτων.

Αντίστοιχα, όλα τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα αναμένεται να ενσωματώσουν την πολιτική της Επιτροπής για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, είναι σημαντική λόγω της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και λόγω της εξάρτησης των αγροτικών κοινοτήτων και των οικονομιών από τους φυσικούς πόρους και το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγραμματικού κειμένου, η προώθηση της ισότητας των φύλων, της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας διασφαλίζεται μέσα από την εμπλοκή των αρμόδιων φορέων κατά το στάδιο σχεδιασμού και υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 7 του Γενικού Κανονισμού του ΚΠΣ.

Ειδικότερα τα μέτρα που προβλέπονται για την προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων και την αποτροπή διακρίσεων στα διάφορα στάδια υλοποίησης του ΕΠ περιλαμβάνουν:

Έκδοση των κατάλληλων κατευθύνσεων και οδηγιών από τη Διαχειριστική Αρχή προς τον Ενδιάμεσο Φορέα και τους Δικαιούχους για τα θέματα ισότητας και αποφυγής διακρίσεων τόσο μεταξύ ανδρών και γυναικών όσο και μεταξύ κοινωνικών ομάδων στα πλαίσια των διαδικασιών ένταξης, παρακολούθησης και επαληθεύσεων των έργων του ΕΠ.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας εξετάζει με κατάλληλο και αναλυτικό τρόπο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ένταξης τα θέματα αυτά.

Για τη συμβατότητα με τη σχετική Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία λαμβάνεται από τον ΕΦ κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των προς ένταξη έργων, η γνώμη των αρμόδιων Υπουργείων, που έχουν τη σχετική αρμοδιότητα.

- Τη χρήση, όπου είναι δυνατό, εξειδικευμένων κριτηρίων προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες κατά τη διαδικασία επιλογής έργων για συγχρηματοδότηση.
- Την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην Επιτροπή Παρακολούθησης και την εκπροσώπηση σε αυτή δημόσιων αρχών (π.χ. του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας) που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας, καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.
- Τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη δημοσιοποίηση του προγράμματος και των ειδικότερων δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό, ώστε να διασφαλίζεται η

κατά το δυνατό ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στην Κοινωνική συγχρηματοδότηση.

- Τη συστηματική παρακολούθηση των Δικαιούχων από τον ΕΦ για την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων τους στα θέματα αυτά.
- Τη σχετική ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω της Ετήσιας Έκθεσης, όσον αφορά τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε σχέση με την παροχή ίσων ευκαιριών στο πλαίσιο του ΕΠ, την αποτελεσματικότητα τους και τυχόν διορθωτικά μέτρα που απαιτούνται ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της μη διάκρισης.

Οι κύριοι στόχοι για την προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της υλοποίησης του ΕΠ, αφορούν στην ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, όπου αυτό είναι εφικτό, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των γυναικών, την ένταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας, τη στήριξη της οικογένειας και την εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και των έμφυλων στερεοτύπων.

Στην Κύπρο δεν υπάρχουν περιοριστικοί παράγοντες που να εμποδίζουν την ισότητα ευκαιριών στον αλιευτικό τομέα, εκτός από τις συνθήκες εργασίας. Οι συνθήκες εργασίας είναι εξαιρετικά δύσκολες, κυρίως στη θαλάσσια αλιεία, αλλά και στις μονάδες υδατοκαλλιέργειών, οπότε θεωρείται φυσιολογική η μειωμένη παρουσία των γυναικών. Η απασχόληση των γυναικών στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας περιορίζεται κυρίως στα συσκευαστήρια και στα διοικητικά γραφεία των επιχειρήσεων, ενώ στις μεταποιητικές μονάδες η παρουσία των γυναικών είναι σημαντική.

Αντίστοιχα, στον τομέα της διασφάλισης της αρχής της μη διάκρισης, η υλοποίηση του ΕΠ διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Για τα έργα Δημοσίων Συμβάσεων στη σχετική Εγκύκλιο «Κατευθυντήριες Γραμμές – Διαδικασίες Ένταξης Έργων που εκτελούνται με Δημόσιες Συμβάσεις στα πλαίσια των ΕΠ 2014-2020», αναφέρεται σχετικά με τη συμβατότητα με τις Εθνικές και Ενωσιακές Πολιτικές ότι: Ο Δικαιούχος, στο στάδιο ετοιμασίας της πρότασης, υποχρεούται, εάν περιλαμβάνεται τέτοια πρόνοια στην ΠρΥΠ, να υποβάλλει στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς αίτημα για έκδοση πιστοποιητικού συμβατότητας σχετικά με τη διασφάλιση της συμβατότητας του προτεινόμενου έργου με τις εθνικές και ενωσιακές πολιτικές. Ειδικότερα εκείνες που αφορούν :

- στην ανάθεση δημοσίων συμβάσεων (Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου),
- στις Κρατικές Ενισχύσεις (Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων),
- **στη διαφύλαξη, προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη (Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος),**

- στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως),
- στη μη διάκριση (Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων), συμπεριλαμβανομένων των διαβεβαιώσεων για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.

Στο Φύλο Αξιολόγησης Έργων η Συμβατότητα με τις Εθνικές και Ενωσιακές Πολιτικές αξιολογείται με διάφορα κριτήρια. Για την προώθηση της ισότητας ανδρών - γυναικών και της μη διάκρισης, εξετάζεται κατά πόσο ο Δικαιούχος έχει εξασφαλίσει τις απαραίτητες εγκρίσεις (πιστοποιήσεις) από τις αρμόδιες Αρχές (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων), σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο της ΔΑ. Όπου είναι αναγκαίο εξετάζεται αν υπάρχουν διαβεβαιώσεις για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.

Για τα Σχέδια Χορηγιών σύμφωνα με την Εγκύκλιο διαδικασίες ένταξης έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια Σχεδίων Χορηγιών αναφέρεται ότι: Ο ΕΦ υποβάλλει για έλεγχο, στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς (Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για το Περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για θέματα Ισότητας Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη Μη Διάκριση) το προτεινόμενο ΣΧ για εξασφάλιση πιστοποιητικού συμβατότητας με τις προαναφερθείσες εθνικές και ενωσιακές πολιτικές και νομοθεσία στο επίπεδο του Σχεδίου και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που θα προωθηθούν κάτω από αυτό. Η υποχρέωση του Δικαιούχου σχετικά με τη συμμόρφωση με τις εθνικές και ενωσιακές πολιτικές και νομοθεσία θα συμπεριλαμβάνεται ως όρος στη σχετική Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης που θα υπογραφεί μεταξύ Δικαιούχου και ΕΦ. Δεν απαιτείται έκδοση ξεχωριστού πιστοποιητικού συμβατότητας για κάθε έργο που εντάσσεται σε Σχέδιο Χορηγιών.

Και στην περίπτωση των Σχεδίων Χορηγιών, η τήρηση ή δέσμευση για τήρηση της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την ισότητα των δύο φύλων και τη μη διάκρισης αποτελεί κριτήριο και προϋπόθεση για έγκριση προτάσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγραμματικού κειμένου, η προστασία και βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος αποτελεί πρωταρχικό στόχο της πολιτικής για τον αλιευτικό τομέα. Η διατήρηση της βιολογικής ισορροπίας του θαλάσσιου οικοσυστήματος αποτελεί τη βάση της σωστής διαχείρισης και χρήσης των θαλάσσιων πόρων, έτσι που να επιτυγχάνεται η αειφόρος εκμετάλλευσή τους. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται η απόκτηση επιστημονικής γνώσης για τη βιοποικιλότητα, τις οικολογικές διεργασίες που χαρακτηρίζουν το θαλάσσιο οικοσύστημα και τους παράγοντες/δραστηριότητες που επιδρούν αρνητικά σε αυτό, ώστε με βάση τα πιο πάνω να λαμβάνονται τα σωστά μέτρα διαχείρισης και προστασίας. Πάνω και πέρα από τη σημασία του για τον αλιευτικό τομέα και την αειφόρο ανάπτυξη γενικότερα, το θαλάσσιο περιβάλλον αποτελεί πολύτιμη κληρονομιά που πρέπει να προστατεύεται, να διαφυλάσσεται και εφόσον είναι εφικτό, να αποκαθίσταται, με απώτερο σκοπό τη διατήρηση της βιοποικιλότητας για την εξασφάλιση καθαρών και παραγωγικών θαλασσών.

Για το λόγο αυτό η Οδηγία-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/ΕΚ) (ΟΠΘΣ), θεσπίζει ένα νομικό πλαίσιο για την προστασία και τη διαχείριση των ευρωπαϊκών θαλασσών ώστε να εξασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη και βιώσιμη χρήση τους. Βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η επίτευξη ή/και η διατήρηση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΠΚ) μέχρι το 2020.

Η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον προϋποθέτει σωστή εφαρμογή της σχετικής Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας, σε συνδυασμό με την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας ώστε να συνάδει με τα αλιευτικά αποθέματα, καθώς και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην εφαρμογή της πολιτικής σε ότι αφορά τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας με την εφαρμογή μεθόδων εκτροφής, οι οποίες είναι περιβαλλοντικά συμβατές ή/και μειώνουν σημαντικά τις επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτός αυτών στα πλαίσια της ΟΠΘΣ τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ οφείλουν να χαράξουν θαλάσσια στρατηγική για τα ύδατα τους, εφαρμόζοντας κατάλληλα προγράμματα μέτρων και παρακολούθησης, ώστε να εξασφαλίζουν την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προλαμβάνοντας την υποβάθμιση του ή, αν είναι εφικτό, αποκαθιστώντας τα θαλάσσια οικοσυστήματα σε περιοχές όπου αυτά έχουν επηρεαστεί αρνητικά. Για την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων, τα κ-μ, στα πλαίσια του προγράμματος μέτρων για την επίτευξη της ΚΠΚ, εφαρμόζουν και μέτρα προστασίας του χώρου που καλύπτουν Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ) τόσο κάτω από την Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) όσο και κάτω από άλλες υποχρεώσεις που προκύπτουν από περιφερειακές και διεθνείς συμβάσεις.

Στις Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης για την αλιεία που αναπτύχθηκαν από τις ΤΟΔΑ, απουσιάζει κάποια στρατηγική προσέγγιση, για τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της ισότητας και της μη διάκρισης.

Η προώθηση των Οριζόντιων Πολιτικών εφαρμόζεται μέσω της έκδοσης των αντίστοιχων πιστοποιητικών συμβατότητας όπως προβλέπεται στις σχετικές εγκυκλίους. Επίσης μέσα από τις ενέργειες δημοσιότητας και επικοινωνίας διασφαλίζεται ότι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού έχει ισότιμη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στο Πρόγραμμα και στη συμμετοχή του.

4. Πόσο αποτελεσματική είναι η Στρατηγική για τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας των ΤΟΔΑ στην πληροφόρηση, εμπύχωση και υποστήριξη των ομάδων στόχου στα διάφορα στάδια προετοιμασίας και εφαρμογής των τοπικών στρατηγικών;

ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ –ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΑΝΕΤΕΛ)

Οι ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που έγιναν προς το ευρύ κοινό και προς τους Δυνητικούς Δικαιούχους είναι οι παρακάτω:

- Οργάνωση ενημερωτικής Ημερίδας στις 20/2/2017 στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στην Σκαρίνου όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών
- Ενέργειες πληροφόρησης της Στρατηγικής: άρθρα σε newsletter της ΤΟΔΑ σχεδιασμός και εκτύπωση ενημερωτικού leaflet
- Ραδιοφωνική συνέντευξη στην Ώρα της Υπαίθρου όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών
- Ραδιοφωνική συνέντευξη στην Ώρα της Υπαίθρου όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών
- Ραδιοφωνική συνέντευξη στην Ώρα της Υπαίθρου όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών και το σχέδιο χορηγιών για ίδρυση και Εκσυγχρονισμό Κέντρων Εστίασης και Αναψυχής - Ψαροταβέρνες
- Συναντήσεις με άλλες ΤΟΔΑ, με ψαράδες, και τοπική αυτοδιοίκηση.
- 3 ενημερωτικές ημερίδες για σχέδιο για ψαροταβέρνες και λιανικό χονδρικό εμπόριο
- Ενημέρωση ιστοσελίδας και μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Οι ενέργειες που υλοποιήθηκαν από την ΑΝΕΤΕΛ έχουν κυρίως ενημερωτικό, πληροφοριακό ρόλο και απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό. Θα ήταν χρήσιμο να δοθεί εξίσου έμφαση σε στοχευμένες ενέργειες με υποστηρικτικό χαρακτήρα σε συγκεκριμένες ομάδες στόχου.

ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΑΝΕΛΕΜ)

Οι ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που έγιναν προς το ευρύ κοινό και προς τους Δυνητικούς Δικαιούχους είναι οι παρακάτω:

- Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τον πρόεδρο του συνδέσμου ΠΑΣΥΘΑ κ. Αντώνη Κιμωνίδη αλλά και με τα μέλη του πχ. Kimagro, Blue Island, Ψαροκάικα Group κτλ., με τον πρόεδρο του συνδέσμου ψαραγορών κ. Νίκο Ζένιο καθώς και με διάφορες ψαραγορές μεμονωμένα.
- Πραγματοποιήθηκαν διάφορες συναντήσεις με τοπικές αρχές (πχ. Επισκοπή, Δήμος Λεμεσού, Πισσούρι, Μοναγρούλι κτλ.) με αντίστοιχες παρουσιάσεις των επικείμενων Δράσεων και Σχεδίων αντίστοιχα.
- Αρκετές ενημερώσεις είχαν και οι Επαγγελματίες Αλιείς καθώς και οι Πολυδύναμοι οι οποίοι παρευρέθηκαν σε διάφορες συναντήσεις, ερωτήθηκαν και ενημερώθηκαν για την πορεία του προγράμματος και τις δράσεις που τους αφορούν. Ειδικότερα έδειξαν ενδιαφέρον για τις δύο Δράσεις κατάρτισης για τις οποίες έχουν ήδη ετοιμασθεί τα Έγγραφα Διαγωνισμού αλλά και για την προκήρυξη της Δράσης που αφορά τον Αλιευτικό Τουρισμό.
- Ραδιοφωνική εκπομπή στο ΡΙΚ 2/2017
- Δημοσίευση σε ολοσέλιδο άρθρο στην εφημερίδα τον Ιούνιο του 2017
- Πραγματοποίηση Παρουσίασης στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) στις 29 Ιανουαρίου του 2018
- Πραγματοποίηση Παρουσίασης στο (Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) Λευκωσία στις 12 Φεβρουαρίου του 2018.
- Συναντήσεις με επενδυτές – δικαιούχους για ενημέρωση για τις δράσεις και τα επικείμενα Σχέδια τα οποία προτίθεται η Εταιρεία να προκηρύξει στο μέλλον.
- Παρουσίαση στις Βρυξέλλες της Διακρατικής Συνεργασίας (Καταδύσεις στα Νησιά μας - Dive In Our Islands) στην εκδήλωση: CLLD / LEADER - Post 2020: Local Action in a Changing World.
- Παραγωγή προωθητικού υλικού δημοσιότητας του προγράμματος μετά και από έγκριση του ΕΦ. Ορισμένα από τα υλικά αυτά δόθηκαν σε εκδηλώσεις ενημέρωσης που πραγματοποιεί η ΑΝΕΛΕΜ αλλά και στην καταληκτική εκδήλωση της Δράσης 4.3.2.3 - Κατάρτιση σε Απασχολούμενους στον Αλιευτικό Κλάδο, σε Θέματα Βελτίωσης των Επαγγελματικών τους Δεξιοτήτων.

Η ΤΟΔΑ Λεμεσού υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο πλέγμα δράσεων δημοσιότητας και καλύπτει διάφορες ομάδες στόχου. Η ΤΟΔΑ Λεμεσού δίνει προτεραιότητα στις διαβουλεύσεις ώστε να προβλέψει το ενδιαφέρον των δικαιούχων προς συγκεκριμένα Σχέδια και να προγραμματίσει ανάλογα.

Στο πλαίσιο αυτό η ΤΟΔΑ Λεμεσού έχει εκδώσει δύο Σχέδια Χορηγιών για Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης των αλιευτικών προϊόντων για το Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο

και προγραμματίζει την ετοιμασία και τρίτου Σχεδίου. Όπως προέκυψε από τις διαβουλεύσεις το συγκεκριμένο Σχέδιο έχει μεγάλη ζήτηση και για αυτό δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα.

ΤΟΔΑ ΠΑΦΟΥ (ΑΝΕΤΠΑ)

Οι ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που έγιναν προς το ευρύ κοινό και προς τους Δυνητικούς Δικαιούχους είναι οι παρακάτω:

- Έχουν γίνει Ενημερωτικές ημερίδες συναντήσεις σε Δήμους της Περιοχής παρέμβασης με σκοπό την ενημέρωση και ενεργοποίηση των φορέων της επαρχίας, του τοπικού πληθυσμού και των κοινοτήτων.
- Δημιουργία ειδικής ενότητας στην ιστοσελίδα της ΤΟΔΑ, που αφορά το τοπικό πρόγραμμα Αλιευτικών περιοχών επαρχίας Πάφου, καθώς και συνδέσεις στην ιστοσελίδα του Τμήματος Αλιείας, και του ΕΠ Θάλασσα
- Έχουν γίνει Δημοσιεύσεις και καταχωρήσεις :
 - α. Προβολή του τοπικού προγράμματος Αλιευτικών περιοχών επαρχίας Πάφου μέσω συγγραφής άρθρων σε περιοδικά, εφημερίδων και διαδικτυακού τύπου.
 - β. Ραδιοφωνικές συνεντεύξεις στην Ώρα της Υπαίθρου, στο ράδιο Πάφος όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών
- Έγιναν συναντήσεις με των Σύνδεσμο Παράκτιας Αλιείας Πάφου, όπου παρουσιάστηκε η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης των Αλιευτικών Περιοχών της Πάφου.

Οι επικοινωνιακές ενέργειες της ΑΝΕΤΠΑ έχουν περισσότερο ενημερωτικό χαρακτήρα και στοχεύουν στην προβολή του προγράμματος. Είναι σημαντικό για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό να δοθεί έμφαση σε μια πιο ενεργητική επικοινωνιακή προσέγγιση π.χ με περισσότερες συναντήσεις και χώρο για ανατροφοδότηση ώστε να υπάρχει ενδιαφέρον από τους δικαιούχους προς τις αντίστοιχες Προσκλήσεις.

5. Σε ποιο βαθμό η υλοποίηση των τοπικών στρατηγικών συνέβαλε στην επίτευξη του Ειδικού Στόχου 4.1

Ο Ε.Σ 4.1 στοχεύει στην: Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας και παροχή στήριξης της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας

Γενικά, η ΠΕ 4 έχει ενεργοποιηθεί σε μικρό βαθμό, από πλευράς ενταγμένων και ολοκληρωμένων έργων και στο στάδιο αυτό η συμβολή της στον Ε.Σ δεν μπορεί να εκτιμηθεί πλήρως.

Από την μέχρι τώρα υλοποίηση των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης προκύπτει ότι:

Οι ολοκληρωμένες μελέτες από τις τρεις ΤΟΔΑ :

- Μελέτη αποτύπωσης και σύνδεσης της αλιευτικής πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς με τον Τουρισμό, ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ
- Ολοκληρωμένο Σχέδιο ανάπτυξης και προβολής του αλιευτικού τουρισμού, ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑ
- Μελέτη για την δημιουργία κλαδικού δικτύου επιχειρήσεων και επαγγελματιών στον αλιευτικό τομέα και Μελέτη για την εφαρμογή δράσεων γαλάζιας ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης, ΤΟΔΑ ΠΑΦΟΣ

Οι μελέτες θεωρούνται ήπια μέτρα και αναμένεται να συμβάλλουν στην κατανόηση των περιοχών παρέμβασης και να αναδείξουν ευκαιρίες οικονομικής, κυρίως τουριστικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας.

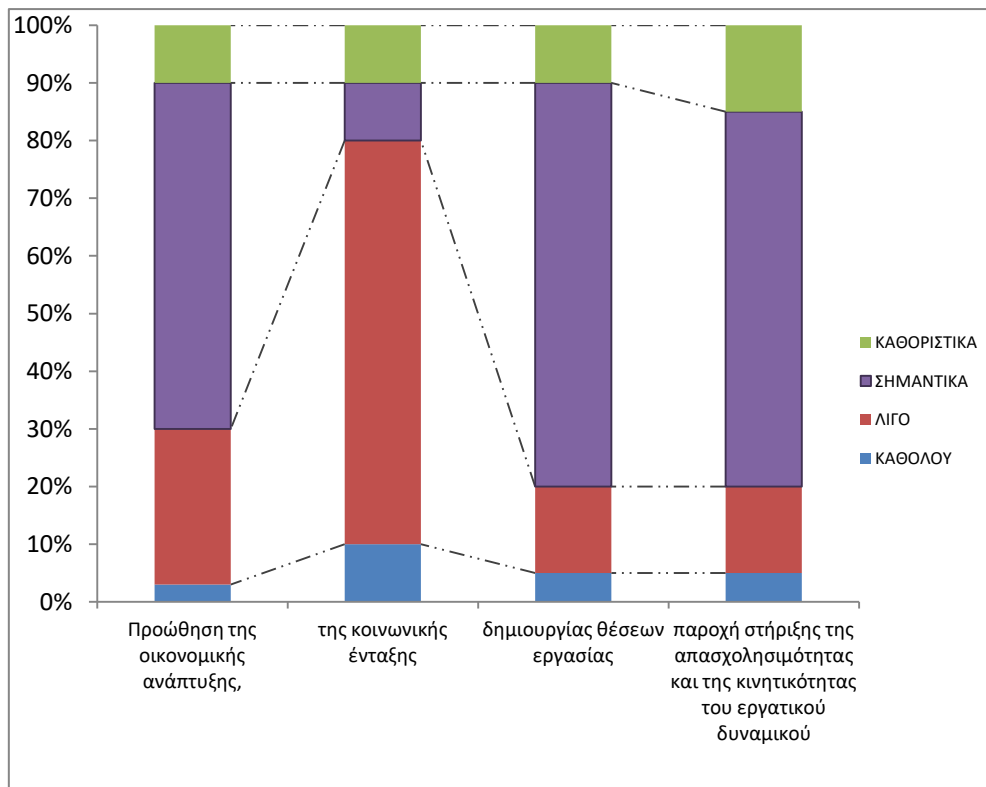
Οι δράσεις των Στρατηγικών που αναμένεται να συμβάλλουν ενεργά με την υλοποίηση τους τόσο στην Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και στην δημιουργία θέσεων εργασίας είναι:

- Σχέδιο για Ενίσχυση της εμπορίας και μεταποίησης (Χονδρικό κ Λιανικό) των αλιευτικών προϊόντων, ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ & ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
- Σχέδιο ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής στο τομέα της Αλιείας- ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ , ΠΑΦΟΥ
- Σχέδιο για Αλιευτικό τουρισμό - ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ , ΠΑΦΟΥ

Σημαντικά αναμένεται να συμβάλλουν στην παροχή στήριξης της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, τα προγράμματα κατάρτισεων τα οποία και υλοποιούνται ομαλά από τις τρεις ΤΟΔΑ

Τα Δημόσια Έργα προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων (υποδομές, αναπλάσεις, πολιτιστικά κέντρα) αναμένεται να συμβάλλουν στην ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη των περιοχών.

Γράφημα, Βαθμός Συμβολής

6. Οι δράσεις των τοπικών στρατηγικών υλοποιήθηκαν κατά τρόπο οικονομικά αποδοτικό;

Ο όρος αποδοτικότητα προσδιορίζει ως η επίτευξη μιας δεδομένης εκροής με το ελάχιστο κόστος ή, ισοδύναμα, η μεγιστοποίηση της εκροής για ένα δεδομένο επίπεδο πόρων.

Η αξιολόγηση της αποδοτικότητας πραγματοποιείται μέσω συνεκτίμησης στοιχείων φυσικής και οικονομικής ολοκλήρωσης έργων. Προϋποθέτει την παρακολούθηση της εξέλιξης του μοναδιαίου κόστους του φυσικού αντικειμένου, σε σχέση με το μοναδιαίο κόστος που είχε προγραμματισθεί. Πιο συγκεκριμένα, η αξιολόγηση της αποδοτικότητας συγκρίνει τις οικονομικές εισροές (σε ευρώ) με τις εκροές αποτελέσματα ή τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από το Πρόγραμμα.

Μέχρι 31.05.2020, η απορρόφηση της ΠΕ4 παρουσιάζει χαμηλό βαθμό (11%) που αποτελεί και το μικρότερο ποσοστό ανάμεσα στις προτεραιότητες του ΕΠ. Η εικόνα αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν στην υλοποίηση των Στρατηγικών των ΤΟΔΑ.

Στα Σχέδια Χορηγιών, παρατηρείται ότι ο προϋπολογισμός των δράσεων προσαρμόζεται ανάλογα με τη ζήτηση (π.χ η περίπτωση της ΤΟΔΑ Λεμεσού όπου πιστώσεις από άλλες δράσεις μεταφέρονται στο Σχέδιο Μεταποίησης και Εμπορίας που έχει και τη μεγαλύτερη ζήτηση) έτσι ώστε να διασφαλιστεί η επάρκεια του προϋπολογισμού.

Υπερβάσεις στο προϋπολογισμό προκύπτουν για τα Έργα Δημοσίου Συμφέροντος-Δημόσιες Υποδομές για τις ΤΟΔΑ ΛΕΜΕΣΟΥ και ΤΟΔΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ, οι οποίες έχουν ώριμα έργα προς ένταξη και έχουν προβεί σε αιτήματα για αύξηση και υπερδέσμευση του προϋπολογισμού για τις δράσεις αυτές. Να σημειωθεί ότι είναι σύνηθες στα έργα υποδομών να γίνονται εκπτώσεις κατά την ανάθεσή τους.

7. Συμπεράσματα

Συνολικά στην ΠΕ 4 «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής», εντάχθηκαν 19 έργα προϋπολογισμού 4.353.179,27 (70% του συνολικού προϋπολογισμού) αλλά η απορρόφηση παρουσιάζει χαμηλό βαθμό (11%) που αποτελεί και το μικρότερο ποσοστό ανάμεσα στις προτεραιότητες του ΕΠ.

Η χαμηλή ενεργοποίηση συνολικά στην ΠΕ 4 δείχνει ότι οι διαδικασίες δεν εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά και υπάρχει περιθώριο βελτίωσης. Σε αυτό μπορεί να συμβάλλει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο επικοινωνίας που να διευκολύνει την ανατροφοδότηση τόσο με τους δυνητικούς δικαιούχους όσο και με τους φορείς διαχείρισης.

Κατά την υλοποίηση των Στρατηγικών τους, οι ΤΟΔΑ προσάρμοσαν το σχέδιο δράσης τους δίνοντας περισσότερη έμφαση σε κάποιες δράσεις. Η εικόνα αυτή είναι αναμενόμενη καθώς κάποιοι παράγοντες δεν μπορούν να αναγνωριστούν στο στάδιο του προγραμματισμού και κατά την υλοποίηση γίνονται οι απαραίτητες προσαρμογές.

Πράγματι, οι τρεις ΤΟΔΑ αναγνωρίζουν ότι η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη της Στρατηγικής είναι πολλή σημαντική στην προσέγγιση CLLD. Στο πλαίσιο αυτό μέσα από κύκλους διαβουλεύσεων οι ΤΟΔΑ επιδιώκουν να καταγράψουν τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων μέσω μιας bottom-up προσέγγισης και να αποτυπώσουν τα αποτελέσματα στο Σχέδιο Δράσης τους ώστε να εκπροσωπηθούν όλοι οι σχετικοί φορείς. Όμως κατά την υλοποίηση επικρατούν τα κλασσικά έργα (δημόσιων υποδομών) για τα οποία υπάρχει μεγάλη εμπειρία από τα προηγούμενα προγράμματα εις βάρος άλλων δράσεων (soft δράσεις για τον ιδιωτικό τομέα).

Ως προς την επίτευξη του Ε.Σ 1.4 «Πρωώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας και παροχή στήριξης της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας» οι δράσεις που έχουν επιλεγεί αναμένεται να συμβάλλουν σε ικανοποιητικό βαθμό.